

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2

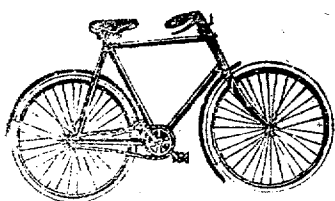
శనివారము 1915 సం॥ జూలై నెల 31 వ తేది శనివారము

No 105

సంపుటము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస బహుళ చతుర్థి.

సంచిక ౧౦౫

తైసికల్య అస్మికములు మావద్ద చౌకగా దొరకును. వాటి సామానులు:— టైల్స్, ట్యూబులు, మొదలైనవన్నియు మావద్ద మిక్కిలి సరసము గనుక వెంటనే వ్రాయును. గ్రామోఫోనులు కావలసినవారు మమ్ము విచారించును.

జెన్న కట్టుం నుండి ఎప్పుడు ఏ వస్తువు కావలసి నను మాకు వ్రాయును. వెంటనే పంపెదము.

మదరాస్ స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెంసీ,
15 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రశస్తమైన కలప వచ్చియున్నది

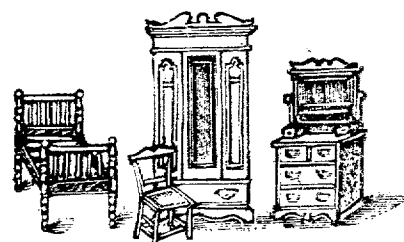
వలయువారికి యిదియే మంచితరుణము.
తక్కువధరలకు కొద్దికాలము మాత్రమే
విక్రయించబడును.

మావద్దకు ఇప్పుడే బర్మాదేశమునుండి నాణ్యమైన పేకుకలప, పింగడేజాతకలప మర్రి ఎంగ్ ఆకు పేకుల యొక్క కత్త మొదలు గాగలిది అనేక ప్రజలువారిగా, అనగా పలకలు రవునుకరలు, నాగుములు, దాబా కమ్మలున్న, కిటికీలు ద్వారములు మొదలగువానికి పుష్కలముగా కమ్మలున్న, సంభముల మాలములు, తనాబీలు పుష్కలముగా కలకలును బంగారాపెంతును చిల్లపెంతును గూడ నేమటకు పుష్కలముగా గించి రీపక బద్దలును విస్తారముగా కమ్మటచేత స్థలము ఖాళి చేయుటకు గాను కొద్దిరోజులుమాత్రము చవుకగా విక్రయించుచున్నాము. ధరలు తెలియగోరువారు ఇట్లు వ్రాయులెడు.

ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంట్రాక్టుస్సు, కల్పనర్తకులు, కాకినాడ.

మీకు గావలసిన సామానులన్నియు ఇతర చోట్లకన్న మిక్కిలి సరసముగా నిక్కడ చూసి నప్పుడెక్కువ వ్యయమేల జేసి కొనెదరు?

డి. వి. రావు అండుకంపెని

కుర్చీలు మొగలగు కొయ్యపనులను జేయు

జనరల్ పేటర్సు రోడ్డు.

మదరాసు ఎస్. సి.

సచిత్రముగు కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

ఆరు క్రొత్త గ్రామ ఫోను రికార్డులు

జూలై నెల జాబితా నుంచి ముఖ్యముగా విర్పరు పబడినవి

10 అంగుళములు - ఉభయ పక్షములు పాటలు గలవి

వనజాక్షి

{ 8-13702 తారు-మారు-లాడే-వేమే. నాటకురంజి (జావళి.)
{ 8-13709 సఖి-ప్రణా. జంక్షూటి (జావళి.)

{ 12-13135 చింపి-తల-చిక్కు-తీసి. వియ్యంకుల ఎగతాళిపాట
{ 12-13136 పది నెల-లందరు-వచ్చిరి. " " " "

జంత్రిము

పి. ఎన్. రామలు — హాస్యోదయము.

{ 8-15075 నను-బ్రోవ-నీ-కింక-తామసనూ. ఆభోగి.
{ 8-15079 సారసాక్షి-జాల-మేల తోడి.

వల్లూరు జగన్నాథరావు

(పెంకటరామయ్య నాటక కంపెని, కాకినాడ.)

{ 12-12661 నవ్వు-పాట. (Laughing Song).
{ 12-12664 నారదుని-భూలోక-సంచారం. Comic.

బల్లారి సరసనినోదినినభ

8-14491 విధి-వశంబున-చీ-చచ్చితి. కానడ.

(వి. శ్రీనివాసరావు గిరియాపాస్టరు)

{ 8-14528 శ్రీ-నర-ముని-జరిత. చక్కనాక. మంగళమా.
(అందరు పాడవది)

బి. జి. తాయి

{ 9-13447 మందు-వెనుక-అనిరో. నర్సయ్య-ఆది.
{ 9-13455 ఏ-కామిని-బోధించెనో. నాటకురంజి-ఆది.

స్పెన్సరు అండు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

SPENCER AND Co. Ltd., MADRAS.

Wanted.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామము నందును ఆంధ్రప్రతిక పక్షమున క్రొత్త చందా దాల్లను జేర్చు ఏకైకము గావలసి యున్నారు.

1915 వ సం॥ డిశంబరు ఆఖరు లోపల ఆంధ్రప్రతిక క్రొత్తచందాదాల్లను చేర్చులిగిన ఏజంట్లకు మామూలు కమిషనుగాక నీ క్రిందిధర్మముగ పర్యేక బహుమానము లీయబడును.

100 చందాదాల్లను చేర్చులిగినవారికి	రూ 50—0—0
50 " " "	25—0—0
25 " " "	8—0—0
ఈవలె రెండు నెలలలోపై 25 గురు	10—0—0

సాముచెల్లియవారు మాత్రమే చందాదాల్లగ నెన్నబడుదురు.

వారపక్షిక చందాదారుడు దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారుడు ఒక్కరుగను, దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారుడు ఇద్దరుగను, 12 మాస చందాదారుడు 4 గురు గను నెన్నబడుదురు.

మాదిగరి ఏజంట్లలో చేరినవారికి మాత్రమికమిషను నన్వయించును.

సమర్థులగు వారికి వలయునని, పినుట అమ్మతాంజనము డిపోవారి యావధముల యేజెన్సి గూడ నొసగబడును. మేనేజరు.

వర్తకాభివృద్ధికి నూతనమార్గము

మీరు వ్యాపారము చేయు వస్తువులును, మీచే తయారుచేయుబడిన నవీన రకపు సామానులును, నిర్మించబడిన నూతన యంత్రములును, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కలెగింపవలె నన్నను, ఆంధ్ర గృహమాలయు వాడుక లోనికిం దేవలెనన్నను, మీరుచేయు ప్రయత్నముల దోడ్పడుటకు ఆంధ్ర ప్రతిక సర్వసిద్ధముగా నున్నది.

ఒక్క రోజునకు మాత్రమే. ప్రకటన వ్యయము. ఇంగ్లీషుభాషి టైపులో అచ్చుచేయించిన విషయమునకు కాలములోని ఒక్కొక్క పంక్తికి రూ 0.3-0 చొప్పునను, బ్లాకులు వగైరాలకు అగుళము 15 రు 1-0-0 చొప్పునను టైప్ రేట్ నిశ్చయించును.

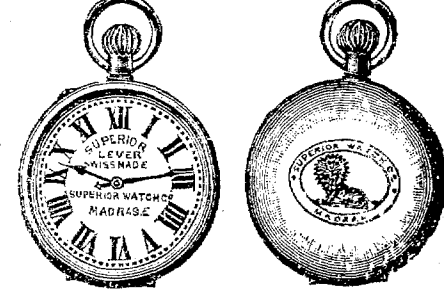
పెద్దపెద్ద ప్రకటనలు దీర్ఘ కాలము ప్రకటింపదలచినవారు మా ప్రత్యేకపు ప్రకటన వ్యయముల పట్టిక కొరకు వ్రాసిన బంపబడును. ప్రకటన శాఖాధ్యక్షుడు.

ఆంధ్రవనతి గృహము. ఆంధ్రవనతి గృహము తిరిగి పూనవల్లి రోడ్డు నందున్న జయ విల్లయక గృహమునందు జూలై 31 తేదీనుండియు ప్రారంభింపబడినది. చేరదలచిన తెలుగు విద్యార్థులు వెంటనే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలయును. ఆంధ్రవనతి గృహము. C/o ఆంధ్రప్రతిక 7 రెండుకెట్టిపి, మదరాసు.

The Madras School of Commerce and Economics, Triplicane, MADRAS. Term begins 5th July, will shortly be fitted with electric fans and lights, seats guaranteed to those applying before the 20th of July. Purely intended to give all facilities to Andhras from mafussil places. Full particulars can be had on application to THE PRINCIPAL.

సుపీరియరు లీవరు జ్యూవెల్లు (రిజిస్టరు) వాచ్

5 సం॥ గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్టేజి 0-4-0.

మంచి వెలగలది. రెండుతరగతి స్విచ్ ట్రాండుసండి తక్కువ వెలలో వైగడియారమును రప్పించి యందఱకు తృప్తికరముగా పంపుచుండగది యందఱతెలింగినదే. ఈ ఘోరయుద్ధసమయమున, భుక్త్యంతరాయాలకు వెనుదీయక మానవటికన్న మేలి విగ నందఱయొకను కలంపుతో వైచిత్ర్యమున నుండుమాదిరి గడియారములను ఈ మండలములో రప్పించితిమి. దీనిచే మాకు పట్టుబడిపుట్టు అధికముగ కలిగినను లీదసాదలను కొని యానం దింతురను నద్దేశముతో నదేవలకే యిచ్చెదము. మానవటి గడియారము రిఫ్ మాన్ మెంటు. ఇప్పటిది గిల్లమాన్ మెంటు. ఇటుల దానికి దీనికి భేదము విశేషముగ నుండును. దీనికి దానిని నుంచిచూచినయెడ భేదములు తెలియును. ఇందు మాకంపెరిసేరు ఎర్రనిసిరాతో లైమిడ నుండును. 'రింహము' గుఱుతుతో మాపేరు గడియారము వెలకమాత్రా చక్కబడియుండును. ఇదియే మాకు రిజిస్టర్డ్ ప్రేమముగ. దీని పనివానితన మపూర్వము చక్కదాగ్గముల కెంపు లమర్చియుండును. డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూముండును. దీనిచే గడియారమున చుట్టు మొదలైనవి చేరవు. వేయే! ఒకటికేప్పించిమాడుడు. ఈ గడియారము నుంచువైమిడ మాకంపెరిసేరు గడియారముపేరు గిల్లు అక్షరములతో నుండును. వైమెమాత్ర లోతట్టున గ్యారంటీ ఇచ్చెయిండును. చక్కనిగొలుసుతో వెల రూ. 3-0-0 పోస్టేజి 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 సం॥ గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో వెల 3 రూపాయలు. పోస్టేజి 4 అణాలు.

ఇది మాకొకటై సిద్ధమునబడినది గాన వెలకరదుండదు. లీదసాదలను గొనకు రిజియే తక్కువ వెల నందితిమి. వెలవల్లమై ను ఫలమధికమని యనుభవమున తెలియను. దీనికి వెలకమాత్రమై మాప్రేమమార్కు చక్కబడియుండును. ఇది మాసాంతి గడియారములకు తప్ప కలెగినదే. కాన మాగడియారములను గొనవారు మార్కును జూచి తీరకలెను. ఇది దృఢతరమైన సామానులచే తయారై, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూము కలిగియుండుటచే, చాలకాలము నిలువక తృప్తికరముగ పనిచేయును. పురుగుతినను, బారిపడినను, గుట్టుపుస్తూరిచేసినను కొన్ని గడియారములకలె ఆగదు. సయోగకాల మాను చూపుచుండును. మే మూరకకర్ణించుటచే ఫలమేమి? ఒకగడియారమును దీని పనితీరులను సప్రత్యక్షములు తెలియును. గడియారము వెల్లువై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వైమెమాత్ర గ్యారంటీప్రతి మతికించియుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో	3—0—0
ఈగడియారములకు మాకదర్శకత్వము.	
ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనిక గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0
ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనిక గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0

మూచిరువామా:—సుపీరియరు వాచి కంపెని, పోస్టుబాక్ నెం 167, మదరాస్.

ఈశ్వరచంద్రవిద్యాసాగరుడు.

'విద్యాసాగరు' డను నాతడు నకలొత్త్రుంబుల జని: ఆత్మార్థిక్యమై విద్యను గడించి నందులన ఆతనికి విద్యా సాగరుడను సార్థకనామము గలిగెను. ఆతడు దయాద్రోహ్య: యుడును సహాయ భూతుడును పునర్వివాహోద్యోగ మునందు మితిలేని శ్రమ దీసికొన్నవాడును గనుక దయాసాగరుడను నామము విద్యాసాగరుడన్న నామముకంటె చాల యుక్తముగ వున్నది. మానవత్వమధమును తెలిసికొనుటయే నిజమైన జ్ఞానము. ఆతడు మానవజన్మమిట్టిదని తెలిసికొని త: రానులయందు నిరంతరమైన దయక జూపుచుండెను. గనుక నితనికి సమామైనవిద్యార్థి లేదని చెప్పవచ్చును. ఆతనిజీవ: కాలమంతయు దిక్కులేని నిద్రల విషయమై బహుమారము చింతించి వారి పునర్వివాహమునిమిత్తమై అనేక ఏర్పాటులను జేసెను.

ఒకనాడు ఆతడు 60X రేఖములో ఒకసంస్కృతపాఠశాల నుండిడిచి పట్నమునకు వచ్చుచుండగా రాజవాటకు ప్రక్కన ఒక మారుసలివాడు మోయలేబరువు నొకటిబెట్టుకొని దానిని కదిలింప నైసను శక్తిలేకయుండెను. ఆ గృధ్రుడు తన కడుపున పుట్టిన కొడుకు చేసిన న శ్రావణము వల్ల తన బ్రతు కిట్లాయెనని చెప్పగా ఆతడు చింతా క్రాంతి యై వానికి బదులు తాను యీ బరువును బుజువ మీద మోసి కొని అనేక మైళ్లదూరము నడిచిపోయి వానిని అతని యింటి వద్ద విడిచి వచ్చెను. ఒకనాటిరాత్రి ఒకడు కాలరాజాద్యముచే పిడింపబడి రోడ్డు మీద ఏడ్చుచుండగా కనుగొనెను. ఆతని దగ్గరకి వెళ్లి సమాచార మేమియు విచారింపగా తాను ఒక భాగ్యవంతునియింటి పరిచారకుడుగ నుండెననియు తనకు బాధ్యము రాకడముతోనే తనను యింటినుండి తరిమివేసిననియు మొఱబెట్టుకొనెను. ద్రవ్యవంతులు బాధ్యులైన చావన్నను భయపడుదురు. దయా సాగరుని బోటి చూచుకొని బాధ్యములచే బాధపడువారి దగ్గరకు వెళ్లి వాటిని నిర్దిష్టముటకు బ్రయత్నింతురు. ఆతడు ఆలోచింపకుని తనయింటికి దీసికొని వచ్చి వానికి ఈయవలసిన మందులనిచ్చి వాని ప్రాణమును కాపాడెను. మహారాజులైనను లీదలైనను ఆతని కేమిగృహ్యములేదు. ఎందుకనెనని హింసించులందు గూడ ఆతడు పరిపూర్ణకటాక్షుడై యుండెను. ఒకనాడ సయములో ఒక కాల విరిగిన పంజీకుకు పిచ్చిబుడారాలో పడియుండగా కొందఱును—అట్టివాండుదానితో ఆడుకొనుచుండిరి. దానినుంచి ఆతనిననుకొని కరగి వారిచేతులొనుండి ఆజంతువును కాపాడి యింటికిదీసికొనివచ్చి దానికితనకలచేయ గూడింత గహముజేసెను. అట్టి పశ్చాత్తాపము గలవాడు దిక్కులేని అడునాడు ఏడ్చుచుండగా చూచుచుండునా? మనబోటి కఠినహృదయుల కట్టి మొఱు చెరినిబడవు గాని మెత్తనిననుకొని దయాసాగరునిచే వివరదలండునా? అడవారిబాధలుకాచిపొంగబాలక ఆతడుఏడ్చుచుండెను. ఆతడు చాల మాత్సర్యగలవాడు గనుక కనబడెను శ్రీల నందరిని తల్లి గా భావించెను. ఆతని కలులు దిక్కులేనివారై బాధపడుచుండగా ఆతని మనస్సెట్లు సహించును? ఆతడు వారి యందు పరిపూర్ణమైన దయతోను శుద్ధమైన మనస్సుతోను కష్టపడెను గనుక ఆతనికిలోక సాఫల్యమై యుపదములొందెను. ఆతడు తక్కినవారిలె గౌరవాపేక్షచేతను, ద్రవ్యాపేక్షచేతను కష్టపడువాడు గాదు. ఒకనాటిరోజు ఆతడు పట్నములో భుజియుచుండగా తనతల్లి పిలువనంపించిట్లుగా తెలియకవచ్చెను. తరువాత ఆతడు తనయజమానునిదగ్గరకు వెళ్లి ఆమె గా అంచుకు ఆతడుఉ త్తర వీరుకండెను. తనతల్లి మనస్సునిొప్పించ వుండుటకు ఉద్యోగమును వదిలి గొప్ప వరదలకు వైర్యముగా దాటి యిట్లుపోయిచేరెను. ఒకనాడప్పుడు ఆతడు ఒక సాతకాలంలో భుజియుచుండగా ఆతని పై ఉద్యోగము భారీ అయెను. న్యాయముగా ఆ పై ఉద్యోగ మతనికే అయియుండలేదు. ఇట్లుండ వాచస్పతి అనువాడు వచ్చి తనకు ఉద్యోగము లేదని మొఱబెట్టుకొనగా ఆ భుజి వానికి ఇప్పించి తాను మునుపును పోలోనే ఉండెను. ఇంకాఅతడొక్కడనో కుగ్రామమును వుంటే తానే అప్పటికి నడిచి వెళ్లి ఆతనికి ఉద్యోగమైన సంకల్పింపి పిలుచుకొని వచ్చెను. అప్పుడు రైల్వే మొదలైనవి లేవు.

అటున్యాయుల కాలములో ఆతని యిల్లాకగొప్ప ఆరు పత్రి గా నుండెను. ఆతడు కన్నతల్లివంటి వాయి గ నుండెను. కలవు కాలములో ఆతని ద్రవ్యవంత యు వెచ్చకెట్టి అన్నములేని పేదలను కాపాడెను. అట్టి సహన భావుడు ఇదే యుతువు లోనే 200 సంవత్సరములకు మునుపు స్వప్నప్రాప్తయెను. భువంకుడగుట, భూర్మికుడగుట, ప్రజారంజకుడగుట, సద్య: రక్షకుడు, దయాకారియగుట, ప్రార్థనారియగుట, విజ్ఞానియగుట, సహనము గలిగియుండుట, మున్నగు సుదాహరణితో త్రిమలక్షణములు ఒక్కవృత్తి యందు సంఘటించుట చాల అరుదు. అట్టి మహనీయుని ఆత్మ యన సంఘమున నిలసించుచు ఉత్తమజీవము గలిగి మనము భుజుగునేన చేయుటకు మనకు ప్రోత్సాహమును కలిగించుగాక

శనివారము ఆయుర్వేదీయ వైద్యుని సప్తమమహాసభ

ఈనెల 26 తేదీ శనివారము సాయంత్రము మదరాసు ఆయుర్వేదీయ శాఖలమండలి-నుండి-గిరిపడియను భవనము నందు జరిగినదియును రెండవ సభను ప్రకారము ఆయుర్వేదమునందలి యితరభాగాలు:-

వ్యాధిమూర్తులు సదాశివయ్య, శేషగిరిఅయ్య, పి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రి గారు.

దివాన్ బహదూర్ పి. రాజరత్న మొదలియారు పి. వి. ఇ. ము. ఆదివారయ్య, పి. పరాంతకం శాయడు, ఎ. బాకిరామయ్య, కరణాకరమిశ్ర, దం. శేషగిరిరావు గారు.

గర్. పి. సి. దేశికాచారివారు పి. ఆర్. తిరువేగదా చారియారు, భాక్ బహదూర్ చార్మిలల్ తీసేటుగారు.

వైద్యులములు ఎ. గోపాలాచార్య, పరమేశ్వర మూసగారు.

రావుబహదూర్ రామస్వామి అయ్యంగారు, గులాం షహమద్ మకీషీర్, పి. ఆర్యనాథయ్య, పి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, కె. న్యాయరామయ్యగారు, వైదా వెంకటచలపతి, ఎ. సి. రాజగోపాలాచార్యగారు.

రాజా పార్థసారథి అప్పారావు బహదూరు.

శ్రీరాజారావు వెంకటమహిపతి గంగాధర రామారావు బహదూరు.

రావుసాహెబులు క. కల్లకొండెట్టి, క. రామానుజం శెట్టి, గంటి వెంకటాచయ్య, పి. రామానుజం శెట్టి, టి. సం తిరుమాళ్ళు శెట్టి గారు.

హెచ్. హెచ్. కురుసారాజు గారు.

1, 6, 8, 9, 10 కొచ్చిక యువరాజులు.

జయించారు పోలవరశెట్టియారు.

గౌరవరీయము సవాలు సహ్యద్ మహమ్మద్ బహదూర్, పి. ఎక్. శర్మరావు బహదూరు, జి. లాల్ థిక్ పి. ఫా ఉల్ ముల్క్ పి. ఆర్. పి. కృష్ణరావు బహదూర్ గారు.

శ్రీయుతులకు పి. వి. కృష్ణస్వామి శెట్టి, పి. చిట్టిబాబు నాయుడు టి. సి. రామానుజస్వామి, రామత్రిం. కేయూరు రామ గోవిందశాస్త్రి, చక్రవర్తిల శ్యామయ్యంగారు, ఎ. చెంగయ్య శెట్టి, సి. ఇ. మార్యనారాయణరావుపంతులు, ఉ. రంగచాల్ల క. వెంకటలింగం శెట్టి, పి. అశ్వగిరినాయుడు, వా. వెంకటేశ్వరశాస్త్రి, సి. కారం. శంభయ్య శెట్టి, పి. నరసింహం పంతులు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యర్, టి. రంగచాల్ల, క. వాగేశ్వరరావు, సి. వెంకటరంగరావు, చెన్నా ప్రగడ భాసమూర్తి, ఎస్. కస్తూరంగయ్యంగారు, రెంటాల వెంకట నుబ్బారావు, ఎస్. వి. రామస్వామి మొదలియారు, సి. రాజమొదలియారు, పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, శేష శేషా రామేశ్వరపంతులు, ఆర్. శతగోపాచార్య, పి. మాసీలా మణిపల్లి, ఎఫ్. జి. మెక్డి, పి. వి. రామానుజం శెట్టి, ఎ. మార్య నారాయణయ్య, శ్రీరామ అయ్యంగారు, రాంజీ శ్యామజీ, గోకులదాసు చతుర్వేదీ, ముగ్ధ ప్రసాద్ హరిదయాసు, ఎక్. నుభజీకదాసు, టి. రామచంద్రారావు కె. దక్షిణా మూర్తి అయ్యంగారు, వాశం పద్మరాధం, పి. ఎ. గోపాలా చార్య, పి. వి. రామచంద్రరాజు, జి. నరసింహం పంతులు, పుణం నూరిశాస్త్రి, చల్లా పేరయ్యశాస్త్రి, వివేక రామ న్యూపంతులు గారు.

మిస్సర్లు మెహతా ఆంధ్ర సమస్య, టాకరు ఆంధ్ర సమస్య, పి. వెంకటేశ్వర శెట్టి ఆంధ్ర సమస్య.

రాజారాజరత్నగారు, ప్రాఫెసరు కుప్పస్వామిశాస్త్రి, రిజిరెండు డాక్టరు జి. లాజన్. టి. ఎక్. ఎఫ్. యు కురు కుల మార్యగారు.

డాక్టరు ఎం. సి. నంజుండరావు, పి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఎక్. వెంకటస్వామి శెట్టి, శృంగారశేలు మొదలి యారు, రాజగోపాల్ నాయుడు, ఎస్. ఎస్. రాజం, మహా లింగయ్యర్, పి. ఎం. కృష్ణస్వామి నాయుడు, సుందరశెట్టి, స్వామినాథశాస్త్రి, సి. రామయ్య, కె. కుప్పస్వామి నాయుడు, ఆర్. సి. కుప్పస్వామి అయ్యంగారు, దేవి పండిట్ కన్నప్ప మొదలియారు గారు.

ఆయుర్వేద విద్యార్థులు టి. కృష్ణశాస్త్రి, వెంకట కృష్ణ పండిట్ గారు.

వైద్యపంచాంగ పి. డి. పండిట్, భిషగత్తం ఎస్. వి. రమణాచార్యగారు.

వైద్యవిశాద ఇ. ఆర్. శ్రీరామ రాఘవాచార్య, శేషగిరిపండిట్ గారు.

ఆయుర్వేదభూషణులు నో. రామశాస్త్రి, ఎ. వి. శాస్త్రి, డి. రామచంద్రాచార్య, కె. నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, రాఘవాచారి, భా. మధుసూదన్, నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, ఎం. వి. శతగోపాచార్య, పి. తిరుమలశాస్త్రి, టి. సి. శేషవక్త భిషగ్గర్, ఉ. నుబ్రహ్మణ్య, మోహన్ వైద్యక. ముత్తయ్య పిళ్లగారు.

డి. సీతారామచార్య, అన్నవోతం అప్పలాచార్య, వినుకొండ నరసింహాచార్య, పండిట్ శ్రీనివాసా చార్య, రామనాథ్ శాస్త్రి, కృష్ణ శాస్త్రి, ఎం. వెంకట రావు, పి. వెంకట రంగం, పండిట్ ఎస్. ఎస్. ఆనందం, వైద్యుల కొండల రామానాయుడు, రాజ రత్న మొదలియారు, కుప్పస్వామి మొదలియార్, ఎ. వెంకట రామా పండిట్, ఎ. నుబ్రహ్మణ్య పండిట్, కె. రాజప్పధార కే, హక్కి హాగోవిందజి, ఆయుర్వేదకవిరాజు, పి. వారా యణనాయర్, ఎం. ఆర్. వెంకటరామా పండిట్, కె. శ్రీని వాసరావు, ఎ. నరహరిరావు, ఎక్. శ్రీరామ అయ్యంగారు, ఎక్. ఎల్. భట్టాచార్య ఎం. ఎస్. వాగాపండిట్. పండి ట్ ముదగల్ రంగచార్య, కె. రాజప్ప, కె. శేషయ్యంగారు, వెంకటాచల పండిట్, పి. రామాచారియార్, టి. శ్రీనివా సయ్యంగారు, పండిట్ చక్రవర్తి రామయ్యంగారు, ఎస్. వి. రామానుజాచార్య, తిరుమల శెల్లలమూడి రామానుజా చార్య, టి. వి. శ్రీనివాసా చార్య, ఎం. శేషశర్మ, అత్తూర్ నంది, కుట్టంబియ్యనాడ్, వైభవమూసడ్, చెయ్ ట్టూమూసడ్, పొంథేరి మూసడ్, పున్నప్పేరి నందినాల కాంతేశర్మ, కులూరవారియర్, పి. శాంతిభక్తవంశాచారియర్, పి. సంకున్న నాయుడు, వాయలూరు సంకున్న నాయుడు, ఇ. టి. వారాయణమూసడ్, ఇ. టి. దివాకరమూసడ్, ముందోల నీలకంఠ నందియార్, ముందోల నానంబియార్, ఈ వారా యణనందియార్, ముందైవైద్యర్, చెయ్ ట్టూకొచ్చిన్నై నంది యర్, టి. వి. వారియర్, కన్నదు నారాయణనంబూడి, పయ్యార్పి. వారియర్, హక్కిఅసయ్యడ్ ఉస్మాక్ సాహేబు, జి. హక్కిఅసయ్యడ్, మహమ్మద్ ఫకర్దిక్ సాహేబ్ నాకహాని గారు.

వృద్ధ వివాహగీతము.

(బాలకవి అల్లమరాజు నారాయణమూర్తిగారు)

హిందుశత్రులు ౧౫౭౭ లోంకాధము
భిక్షకమును గడియించు నాశతోడ
నిష్కలైకు మొన్నక గన్నులుట్టి
బాలిల, నన్నుదావెను బాలికలను
నెరువకేల కన్నుల కిమ్మించుడి
మనకుంబులకేమియెడ బరచుచున్న
వారలకట్ట! బాలికల్యుడెగించి
భయమునందు మూర్చిల ప్రాణములను
గూడరామునుకుండుకునలయము;
నెన్నియోనోములను నోచి కన్నులుట్టి
పులికల బాల నన్నులనోసివెంచి
నేటికీపుట్టలకు బలికేటికయ్య
నక్కటా! యెంతకలిసాత్తులైతి రహమా!
యిట్టి భూకార్యంబుల నిష్కలనయ
మానసం బెట్టులాప్సనో; బాలికలను
దుఃఖంబులందునడచి నోసి మీరు
సంతసా బుధిశాముల్లి చక్కంగారు
జీవగు నేముయందురె సిగ్గులేక
బాలికలు యుక్తయమున గ్రాలుమండ
వరులు యువశోకముగూడ నరుగుమండ;
పాపమా! బాలికలకింత పనితనమున
నల్లునైధ్యయక్తులకు యంతలాదు
పడెనుపాటుల లెక్కింప వశమె మనకు,
ధనముగడియించునాశతోడ దనదనట్టి
తల్లిదండ్రులకో దేవ! తక్షణమున
గరివేతితు విధియించి కడలుకోడ
బుత్రిలక. శ్రీకృష్ణ ప్రావరాదే?
మరుసాహ! నీకడే వందనంబు.

దేశీయవిద్యాలము

రాజమహేంద్రవరము.

(ఒక దేశాభివృద్ధి)

రాజమహేంద్రవరములోని దేశీయ విద్యాలమును గురించి యిదివరలో నొక కీర్తికను బ్రకటించి, దానియొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేమనగా? దేశీయవిద్యాలము మీద బ్రహ్మణులలో కొకరు జేసినవోనున్నదయిన దాని బోషించు టొంద్రుల కిష్టుక్త ధర్మబలము, కట్టు సాహాయ్యము జేయుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెననియు జెప్పినట్లునున్నది. విద్యాలము మింకను జీవముతో నన్నచా? ఎక్కడ నున్నది. ఏవిధముగా నున్నది? అని పలువురి ప్రశ్నలునున్నవి నాకే శ్రద్ధించిరి. అట్లు ప్రశ్నించినప్పుడు తనకరకట్టల వాస్తవ్యులకడియొక్క జీవ నమీ తెలియదట నిర్వివాదాశయము. వారు తెలిసికొనటకట్టి యవకాళము లేదు. ఆంధ్రదేశములో నాతీయప్రతిష్ఠాపరము మిక్కిలి స్వల్పముగనగును, ప్రజలు దామింపజేసినవారైన మాట నిజమనమీ కాని యువారస్వభావులగు గొండలుమహా నీయులట్టి ప్రతిష్ఠాపరము దుర్లభములు సాహాయ్యము జేయుటకు సంసిద్ధులైయుండును. అట్టివారి సాహాయ్యమును బొందనివాతీయ ప్రతిష్ఠాపరమి మిక్కిలి నీచమైనది. అట్లు పొందకండ నుండుటకు గాణాంబుగలదు. వారిని బహిష్కరించు పరిపాలకు లాత్మాచార్యులు గాక వైకమునాద భారము వైచి యుండురు. “విద్యించు సింహము నోటవృగములు తిమంతల నాయువచ్చి చొరవు” అనియుట్లుజరుగు తిమంతలనాయుడు ను వచ్చి బాతీయప్రతిష్ఠాపరము నెల కొలుపుటకు బ్ర. పరమ. శ్రద్ధి పరిపాలకులగువారు తమ ప్రతిష్ఠాపరమును గురించి చింతించువారు, కరపత్రములను ద్వారాన దెలియజేయుచు దేశీయలాదరణకు బాగు లగుట వ్యాయము. అట్లు ప్రోత్సహింప ద్రవ్యమునకు సరియైన కృషియునువాసి పరికలవ్వారా వరిపుట్టు మతియొక ధర్మము. విద్యాభివృద్ధి యెట్లున్నదో తెలియజేయుట మతి యొక మధ్యము. విద్యాభివృద్ధిలో నెట్టి పద్ధతుల నలంబించియు నేయు దేశములలో నెట్టి కార్య విధి వాణమును జేయుచున్నదియు బ్రజలకు తెలియ పడచుట మతియొకవిధి. ఇట్లు దేశీయలకు తెలియజేయిన యెడల వారి కొక విధమైన యాత్మాహు గలిగి తోడ్పడదు. తమ విద్యలను బంపి ప్రాత్నాహ జలచెదరు. తేనియెడల వృద్ధి పొందజాలవు.

కాబట్టి ప్రకృతమన దేశీయ విద్యాలయమువారు, తమ కార్యవిధానక సంఘ మెవరెనో, విద్యాలయము చరిత్ర యెట్టిదో, ఆ నాయక్యమును లెబున్నవో, విద్యార్థుల ఉపాధ్యాయుల సంగతియెట్లున్నదో మొదలగు విషయములను గురించి దేశీయలకు తెలియజేయించుట మిక్కిలి బాగుగా నుండును ఈవిషయమును గురించి నుత్తరదేశముకు వెంటనే తెలియజేయవలెనను ఆంధ్రదేశాతీయకార్యాల (మచిలీపట్టణము) వారి చేరుదున్న కార్యధామును గూర్చియు విద్యార్థిధా నమునుగూర్చియు తెలిసికొనవోసి విద్యాలయమును ఎట్లు వృద్ధిలో నెడిసికొని రావలెనో తెలియును. తప్పులు గాని లోపములు గాని యున్నయెడల లోపమునకు జెల్లడిచేసి సద్దుబాటు చేసికొనవలెను గాని కప్పివెట్టిన తప్పులయము, లోపముల యయము వృధాయగును. కాబట్టి దేశీయవిద్యాలయపు కార్య దర్శిగారు వెంటనే దేశీయలకవిద్యాలయాద్యములను, చరిత్రను, ఆ నాయక్యములను తెలియజేయవలెననియున్నాడు.

పోస్తుమేను పామరంబుట:- నిన్న నీనియగు శ్రాసి దెన్నీ మేజిస్తేలు గారియొద్ద పరాశక్తి కమైరే శేషవిచారింప బడెను. రామస్వామియు మరెయొక ముద్దాబుయు చేరి పోస్తుమేను శేషమొదలి పొడిచి విశేషముగా గాయజేసి పోలినువారు చూచి చేసిరి. కీరిక వ్రేలేలు కలతలు కలవలెను. కడచి: 22 తేదీ రాత్రి 7 గంటలకు పోస్తుమేను పామరంబు పొచ్చుకొద్దుయంద పోవుచుండగా ముద్దాబు బాధిస్తేల ముగవచ్చి కడియై యాయుధ విశేషముతో నెడనుచేటిలోను కడిచేటిబాట ప్రవేశించి పొడిచిరి. పోస్తుమేను పొచ్చు రక్తమయము కాంగా నెడలదెడలెను. ముద్దాబుయు వెంటనే పోపోయిరి కాని శివ్యాసింగుయేమెంటునున్నాయనలకు వారిని లెలుకుకొనిపోయి పుట్టుకొని పోలినువారి కన్నులించెను. తదనంతరము పోస్తుమేను మనేగారు కత్తె మానుమిత్రికీరి కొనిపోబడి ౧౦ గోలలు చికిత్సించెను. మేజిస్తేలు గారు ఇద్దలు వైద్యోవ్యోధుల నాత్మయును ముయొక ప్రశ్న సాక్షి సాత్మయును వివిచారణ ఆంధ్రునెల 2-వ తేదీకిరి లిపిపెట్టెను.

15 తేదీ సాయంత్రము ఘా 5 $\frac{1}{2}$ లకు ప్రారంభించి శ్రీ లక్ష్మీ
విలాససమాజములో మనమందఱుచేయు కర్మలలో ముఖ్య
మగు "సంధ్యావందనము" ౫. ౬ గించి విశాఖపట్టణము వాస్తవ్యులు
ప్రభులు, ఆంధ్రోపాధ్యాయులు, ప్రస్తుతము నైర్దాపులముగా
వివసించియున్న బ్రహ్మశ్రీ శ్రీచేపటి నుబ్బిళ్ళా శాస్త్రిలు
గారు, కాకినాడ వాస్తవ్యులు, పండితులు మనకు బ్రహ్మశ్రీ,
శ్రీ. కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిలు గారును ఉపన్యాసము
నిచ్చియున్నారు. తత్సభకు సమాజమెంబర్లు పురనామును
నూడఁ దయచేసి శ్రీచేపటి నుబ్బిళ్ళా శాస్త్రిలుగారు,
ఆగష్టు 1915 తేదీ ఆదిత్య వారమురోజున ఇంకయు విపుల
ముగా నుపన్యసించుటకు నంగీకరించియున్నారు. అని తేజా
మూల ఆపవ్యుగారు వ్రాయుచున్నారు

సుశీల

చిరచిత్తు కథ

మధ్యదేశమున బహుపురాతనమై సర్వజన కరమునై యొక సంస్థానాధీశుని ముఖ్యవర్తమానైన పెద్దపల్లి యను పుర వరముగలదు. అది విదేశముల కేగి కళల భవ్యమింది. గౌరవ కృతార్థమై యోగ్యతావ్రతములను బడసిన శిల్పి కాకలచే కట్టబడక కంఠకమానగతముగ నేర్పిన పనిచాలచే కట్టబడినను, బాహుల్యవైశిష్ట్య కాస్త్రానుసారముగ గట్టిరా యని మాప జున్నుద్రుమముఁజుట్టుపట్టుగా తీర్చబడి యుండెను. అందలి రాజవీధి యొక ప్రక్కలను గొప్పసాధములు, అలిగి, నూత్ర్య దోక వైపున నడయించి మరియొక వైపున నస్తమింపమను న్నాదానను శంకపాదమునట్లు, సరిగా తూర్పుదెవరలకు వ్యాపించియుండెను. ఆరాజవీధి మధ్యముగా భవిత్ర పిత్రా ర్థిత భమున జీవనముచేయు విద్యాప్రాథులైన విప్రులగతులు, వ్యాపారమునకు పుట్టినలె, శ్రీకృష్ణ భాగ్యమై మాదేశముం దును కొట్టికట్టలున్నారని యేని నాచి చెప్పిరిగితిమో అట్టి మానవాడెల చేతను యలంకరింపబడి యుండెను. ఎచ్చట భగవంతునియొక్క మనజేత్రమున అందెయే తీరుదును. కాన యా పెద్దనీధినుండి చీలిన యొక కాపురము తమ వారలచే ఆకరింపబడి యుండెను. రాజస్థాన మగుటచే అందరు బలపరాక్రమశాలు లయిన శ్రుతియంతఃజ్ఞులను గాపురముచేయు చుండిరి.

ఒకనాటి మధ్యాహ్నము రాజగంటల సమయమున యొక యాదవుడు మేడదిగున గలలగా నొకటగు పాకశాల యందు భోజనమున దీర్చుకొని సోపానములమీదుగా పొ ధోపరిభాగముననున్న తన కమన గృహము ప్రవేశించెను. అం దొకభాగమున మెత్తని పగుపు దోమతెరగోహాదిన చక్కని పంజిమంప ముండెను. మరయొకభాగమున నేలొందిన ఒక గురు రత్నకంఠశము పరచబడియుండెను. అతడు రత్నకంఠ శమువై వేయబడిన దిండును నానుకొని యంచటనే యుండిన గోడలీగనునుండి యొకచాయాపటమును చేత దీసికొని "ఏమగ నాలున కీ యందము, ఈసాగను, ఈయెయ్యారము యీ టులును, ఈతగును, ఈనీటు, యీమేనినడుపు, డోనా జ్ఞానగ్రమ్మ, ఈజట్టకట్టు, వేయేండ్లు తలక్రిందుగా తపసు చేసినను కొంచెమైనను అలవడునా? ఆహా! చిత్రకారునికే యట్టి ఛాయాపటములకు జీవము పోయినట్లే యుండిన నా నుశీల వలని పాధ తప్పి దొంగత్రోవ యనుసరించవలసిం యిక్కరలేక పోయియుండునుగాదా!" యని యేమేమోతల పోయును ఉన్నానునదితె వెట్టివేస్తలు చేయుచుండెను. ఇంత లో నాకన్నీకుముగా నెనరో వైకినమృత్యుః శబ్దమునిన వచ్చెను. అదివిని మనవైత్యుడు ఉలికిపడి కనువిచ్చియమనకి యొకదివ్యసుందర విగ్రహమువక్కలాటలు సుగంధ ద్రవ్యముల లో కూడిన యొకపల్లెయమును చేత దీసికొని తనయెడట నిలవ బడి యుండెను. ఆమె, ఆయన కనుసంజ్ఞవై మార్పుండిన తదు పరి నారిగుపురి కీ విధముగా సంభాషణ జరిగెను:

"మహావారా! నా చేతులతో మీ కాకులు మడిచి యిచ్చి చాలవినములయ్యివి; నేడేనో నాయదృష్టమున కొంచె మనకాళ మిచ్చితిరి. నా కోరిక నెవ్వరేర్పరచును?" యను ను నా పదములు మన నిరతురకుట్టి చెవులకు నూలుకు లై ఆత్యుగ్రముతో

"యేమి! నీ విచ్చు దానవు! నే నేనుకొను నాదవా! తాళిగట్టిదోషమున యింటనుండునని యింత గంజి పోయె నున్నాను. కుక్కను దగ్గరకు దీసిన మూతలయు నాకి వెట్టి నట్లు వడ తెరుగక నోటికి కప్పిట్లు వదరు చున్నావు" అను నప్పటి కామెగుండె నీరై కన్నీరు చెక్కులవై నార కడు దైవ్యముతో,

"ప్రియా! నాకరము మొదలుకొని ప్రతి యవయవమును మీ సేవకై యిచ్చించి మీవలన నుభయ మొందవలయు నను తలం పున నట్టి సంభాషణ చేసితి గాని మిమ్ములను విసికియటకు గాదు. అట్లు తోచిన తీసుంపును. దయాపాత్రురాలను. తద ధీన జీవితము. నా తలదండ్రులకు విడవాడి సమస్తము మీరే యని నమ్ముకొని మీఃప్రముఖులలో పాలొంద వలయు నని మన సార యించి నన్ను నేను మీకు స్వాధీనము చేసికొంటిని. నీట ముంచినను సాల ముంచినను మీదేభారము. నిరాశ్రయను. మీ దాసురాలను"

ఇట్టి మాటలవెట్టి రాతి గుండెనుయెనకు కరగక పోవు నా? ఇది యంతయు వినిన పిదప నా యాదవుడు మనమున నేడియో మూల్యుడు "సుశీలా! నీవు చెప్పినది నా సునమే అ యిన, యిప్పుడు నీవు నన్ను చేయుమనునదేమి? కూటికి గుడ్డకు నీ కేమియు కొదవ చేయ లేనుగాదా! ఇంత కన్న నీ కతికయ మేమి కావలెను?

"దయచూ! మీరు నెలవిచ్చినట్లు నా కన్నునస్తామిల కే లోపమును చేయలేదు. కాని నాతోడియునకు లందగు తను భర్తలకేదుర్నామముల లేక భర్తృభవన, కుమారవణ గృహ నిర్వహణ మున్నుట శ్రీ రాజ్యమును చక్కగా నేలు

ట కనకాశము గలిగి నుఖులై యుండగ అవన్నియు నావిమ యమున ముఖ్యమగుటచే నిరంతరము దుఃఖ సాగరమున ముగ్ధి, క్రుంగి, కృశించి పోవుచున్నదానను. మీరు మీ కాట మంతయు వేశ్యాగృహమున నే గడుపుటచే నే నుభయూర నకు చున్నాను. మీరును లోకాపవాదమునకు లోనగు చున్నారు. నేను మీకు చెప్పించితి సమర్థులగునాను. తమవరి మీదిల్ల మునా వ్రాప్తము. పాతులవలలో తరులకొని బాగుపడినవా డీలోకమునలేడు. వారలకు భవమొపగుట నేలని జూసిగల్గి హామముచేయుటయే" యని యాపత్రిత్రత తనశ్రమలన్నియు సతివీర్య భయకృత్తులతో మెల్లక నడవగా మన పాంధుని దేహము లోహగ్ని చేరవులును

"ఫీ! మూఁక! కువా! చనవుగా మాట్లాడుచున్నందున లేనినది యధికారమును సృష్టించుకొని నాకు బుద్ధిచెప్పకచ్చి తివా! నాయెరుటనుండి లేచి పొ"య్యిరి తఃపాదమున నొక తన్నుతిన్ని నవాలులేచి మేడదిగి తనప్రాతాన ననుసరించి పోయెను.

ఆహా! ఇట్టి మూఁకలోచనము కొందరుండబట్టియే గాన మహాపత్రిత్రతలై యగ్నియైకను దాడునోయ మన యా రాగ్యుతల్లుల కిక్కట్టులు సంభవించి, పరులనునంచించి ద్రవ్యా కర్షణచేసి సోమరీతనముచేయు వారకాంతల కింత నిలవ నీడ వారకుట!

పాపమా నుశీల స్వహతస్థు నేలకొరెను ఈ కన్యం తయు మరుగుననుండి వినుచుండిన పొగుగిట్టియల్లాలాకతె తన చెలికత్తియను సమీపించి వైశ్యవచారములచే నామెయూ ర్చునసాగితి "సుశీలా! యిది యేమివెట్టి! నీకు నురిపోయి నదా యేమి? భయపడకును. నే నీకొకయుపాయము చెప్పె దను. నీనట్లు చేసితివా, నీ భర్త నీస్వాధీనమగుటయేగాక నను విడిచి మరియొకస్థలమునకు పో వెరచును" అను నీమాట లామె వినలకు విచారవర్జిత, నతిసంతోషముతో "అక్కా! నీశ్చ యముగా నీవట్టిమామనే మాపిన నేభవ్యురాలగుదును. నీ మేల్పెట్టికిని నా ఆన నీవోయొక మామగు వెదకక యుపే త్రచేసిన నీనీకొకమున లేచిదాన నగుదును. తెలిసినవానికి నేరు చెప్పవలయునా?" యను దీనాలాపముల నాడగా నానాతన శ్రీ కొంతనేపాలోచించి, తలయూచి, తలయూచి, "తెలిసి నది, తెలిసినది" అని బయటిపచ్చరించుచు నామెచెవిలో నే దియో నుది తాను వచ్చినచారిని పోయెను.

అత్యుదాసించు భాగ్యవైశ్యవచన రాత్రియేమిది గంటలవరకు తన యిచ్చనర్చివట్టు తొలిగి తదుపరి ఇలువేరెను. ఆయన కన్నుపరికి నుశీల వంటకమంతయు నీర్థముచేసి వచ్చినవంటనే యున్నయు వెనిమిటికి జూపి

"నే వెళ్తున్నాను. యిక మీయిచ్చను మీయిచ్చకచ్చి వట్టు తిరుగుడు" అనిచెప్పి యిలువెడలెను.

ఈ మాటలు చెనినిబడిన వెంటనే అత్యుదా సించు నిశ్చేష్టుడై యేమియును దోచక భయ సంధ్ర మా శ్చ క్యములతో తన గతి తిలకము వెంట నంటెను. ఇట్టిభర్త రాకకన్న మరయొకరు వేశ్యాగ నడిచిన పిదప అత్యుదాసించి ప్రయాస సుమిత తనభార్యకు కరమునట్టుకొని

"ఇదిమేమి నీకు చెప్పవారలేక నా యింతయర్థరాత్ర ము బయలుదేరితి? ఎచటికే నెందితి?" అని మెల్లన నడిగెను.

"మీరు మీసాఖ్యమునకై యొకమామ జూయకొనిన నే నెంతకాల మిట్లుపడవలయు నని నాత్రోవ నేను జూయ కొన పోవుచున్నాను." అని చేతిపట్టును నడలించుకొని ముం దుసాగి పోనుకొనెను.

"సుశీలా! ఆతిపాపాపము చేయకును. ఏపరియైనను నగనానికి జెల్లును. శ్రీయే యిట్టిదాకి పొరబడిన రంతులాడి యనియు, బారికి తునియు, కలద్రవ్యమనియు, తెగించిన యా దుదనియు, రాగ, గయ్యాలియనియు పలువురు పలువిధములు గా తూలనాడెదరు. మూఁపు పట్టు పట్టుకును" యని చెప్పినం తలో నుశీల— "అవును ఇట్టికార్యములు శ్రీయచేసిం నిం దాస్సదు. లగుదురు న్యాయమున్న నిటులగదా యుండవల యు! సర్వసముద్రేయూపరమేశ్వరుడు ఒకరికొక తిరునకు మరయొకరికి నికొకతిరునకు భగ్యకాస్త్ర మేస్సరునా? ఇప్పుడీ కృతార్థుడనగ మే? మీకు నాకు నేటితో బుయనకు తీసిది, మీత్రోవ మీది నాతోగిన నాది."

పాపమా అత్యుదాసించున కపుడు చలముగమ్మియే మని ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకును పాలుపోక "నాయనరాధియు త్తమింపును. ఇక నన్ను డిట్టివ్యభిచారులు చేయనని యేప్రమాణ ముచేయుమనిన నడిచేనెదను. నామామము కాపాడుము, నీయి చ్చరచ్చివట్టు ప్రకర్తించెదను. పోదను రమ్మ" అనిమాటలు కొని యింటికి తీసికొని వచ్చెను.

అది మొదలు మన అత్యుదాసించు నుశీలలు ఆశ్చర్యకృ ప్రేమాంతచే బంధింపబడి శ్రీగోదకన్యాయమున కాలముగడి పిరి. నుశీల తనచెలియొక్క బుద్ధికుశలతకు చాల సంతసించి పలువురియెడట ఘనపంచెను.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

మహావనస్థభయెక్క- నూండలిక నానాసంఘము.

"మహావన సంఘ సభ్యులారా! మీరు వివేచించిన విషయములు విశేషముగ నున్నవి. వానిలో నిదివరకు కృత సాహకృత్యాభివృద్ధికొర కిచ్చు మద్దుకాలములనుగుతించియు, తాలూకా సంఘములను పౌరస్వ ప్రాబల్యముగ చేయ గుతించియు మాటలాడి మున్నాను. పట్ట పరీక్షల వారి సభ్యత్వ పదవికి నర్హుల జేయు విషయము మోడ్రేక్యములతో సంబంధించిన దగులవలన నెలకు చిట్టటకు నలవపడదు ఆరంభవిద్యావిధానమునందు కన్యకాక కృషివోధకములగు పౌరకులగుడబాంధురతులుగుతించి కొరతనువారు ఈ కన్యకాలోచించివారు. పోనీయ విధాన మున దగుఁజు మార్పుటకు నేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. పాఠశుద్ధ్యవిషయమునన, వైద్యసహాయ విషయమునన, పర్యటన సంఘముల నేర్పాటు చేసి పని జేయుచున్నాము. అది జయ ప్రద మైనది అట్టి సంఘములచటకుగాడ రాగలవు. తుడు మూడు గ్రామములకు పుర్యేమగ వైద్యకాస్త్రజ్ఞుని నియమించుటకు నిపుడు భవ సహాయము చాలకు. గ్రామనిశ్శేములను నిర్వహి జేయుపని నొక్కసారిగ నెత్తుకొనటకు వలవపడదు. ఈ విషయమున 1915 ఫిబ్రవరి 16-క లేదని కొరతనువారు కార్యవిధాన మున నుచించియున్నారు. పులివెందులమునకులె నదియున భవసహాయములేక ఆలస్య మగుచున్నది. గ్రామ పంచాయితీలను, ముత్తమమైనది దానివిషయమున కొరతనువారు కొలదికాలములోనే యుత్తరవుల నొసంగలగు. సహకార కాపురము నుత్తరరాష్ట్రలకు నొకసహాయ రిజిస్ట్రారును మండలములు చిత్తూరుకలిసి యొక సహాయ రిజిస్ట్రారును నియోగించితిమి. మీభాగపు రిజిస్ట్రారు మీకు సమీపముననే ఆనంతపురములో నుండగలకు. సబుజడ్డ నియోగమున గుతించి యుత్తమ న్యాయ స్థానము నా నాలో చించి చొరతనువారి యనుమతికి బంపివచ్చును ఆలోచించ నగును. రాయచోటినుండి కెంట్లకు రిజిస్ట్రారు డివిజనుకార్య స్థానమునుబడలాయుగురుకు వీలుండదనుకొ నెదను. బద్వేలులో నలు మేజిస్ట్రేటును నియోగించు విషయమును కొంతకాలము రాలోచించుచున్నాను. కమలాపురము, కిర్కటకు విషయమున నిపుడేమియు జెప్పవలకు వీలులేదు. అదేవిధమున ఇ మండలమున అటవీకాపు విషయములు మెండు గ నుండుట సహజము. మీరుచెప్పిన కలహాన్నిజేసి సమరూ ర్థులకు వీలుపడక పోవచ్చును. కొన్నివిషయము లెనకా కొరతనువారు విచారణలో నున్నవి. గ్రామ సమీపమున వంటచెరువు ఆక తులన జెట్టుటకు అటవీకాపుమా జేతమునాఁ డిగ్రామములకులాచిగ గావీలపడెను. ఒక-న్ను పల్లెలకు వింతి భర్తాఅనినముచేయుచున్నదిగివారు. ఇపుడుగుర్తీ-కలవర్గము అమ్మయన్నది. భర్తయను నింబు చేయడపు విషయమున 1914 మేము నెలలో జరిగిన శాసన నిర్మాణ సభలోని పాద ప్రతి వాదకులకు జరుపుకొనవలయును. రిజిస్ట్రారు అత్యుభయలోనో నుచితముగ కోసికొన నిచ్చుటకు కోరయున్నాను. ఈ యిదిగలలోనే యావరింపబడుచున్నదని తెలియకదు. పదిక బయళ్ల మీద గొడ్డను నిట్టు! నుచితముగ నెల విండని కోరినా తమున నూటికి గిరూపాయిలవంతున ప్రయత్నము యంతిభారముకాదు. పచ్చియెత్తు పంటకు "శ్రీకోశే" పన్ను విషయమై యావర్తకము వినివాను. దీని విషయమున అదవుల విచారణసంఘము, తిరిగవకలు చేసియున్నాను. ఈసందర్భమున జరిగిన యేర్పా టులు నూతనములు. వీరవలన గలుగునపుడు లెగించు కొలుకు శిధ్ధపొంచి వాకలు చేయుండు ప్రయత్నించెదను. నీటివనతి యేర్పాటుల విషయమున మీరుదాహరించిన తుంక భద్రకాశ్మీనదుల ప్రాంతలు ఆధికకన్యకు కారణములు. అందు చేత నిపుడు సమకూపు కండవడికి ఆనట్టునుట్లు పూవుకు ఇంజినీరు లాలోచించుచున్నారని మీక తెచ్చుకు చెప్పుచున్నాను. మీరు నా ప్రుచ్చి న కచ్చి ము లన్నియు సత్యములును, అత్యధికపాధకరములును ఆనెను. కాని ఇంజినీరులవిచారణాంతరముగాని యేమిచేయుటకునీ వీలుపడదు"

అని యిట్లు అనూ వివేకంకు దగిల్లు సమాధాన ముల జెప్పి, తమకును శ్రీ ప్రభువేగిరాకిరి నొసంగబడిన నన్నా నమునకు పౌరులకు నిధిందముల నొసంగుచు, చర్యో కమగు కడవనగరమును సం దర్శించిన ప్రభువేగి, తు గలిగిన నూనందమును కన్యకవరచిరి ఈ సున్నమును మద్రాసు యుద్ధ నిధికిని ఆనంప త్రిగో మో కును ఆహ్వానపథ వానాసంగిన యా రెండు విరాళమును బ రంగముగా వెలియవలయును, నవ్యుల అభ్యంతర భూమిలో బరి యుగడించిన. తదనంతరము పురమును జూయటకు రముగ నలంకరింపబడిన రమావారియొడ స్వాగతేసిరి. తు పు శ్రీవాళ రిజిస్ట్రారు యుభోగ్యులగుంజరిని తలచు ప్రభ ముకాలకు సమావేశపరచి కలిగొనెను.

శ్రీవేంకటగిరి అమెచూరు
డెమాటిక్ సొసైటీ

అంధనాటక విశామహాలగు బ్రహ్మశ్రీ
ధర్మరము రామకృష్ణమాచార్యులచే విరచితంబగు

ప్రహ్లాద నాటకము

1915 ఆగస్టు 1 న తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం
గే.30 గంటల మొదటికిని ప్రదర్శించబోవుచున్నాను.
టికెట్లధరలకు హస్తప్రతిపలు జూడుదు.

పక్షటన.

మా దీవాణములో, జీవించుచున్న కంగటూ, బసవయ్య
నాముడున, మృగమునుండి ౧౮౧౫ నుండి జూలై
నెల ౨౨ వ తేదీ లగాయతు తొలగించినాము. మా పేరు చెప్పి
ఆరణ్యచే నొకాడ్యములకు మేము జవాబుదారులము కాము.
అతః తో యే: పయమై గాని కృతహరించువారు ఆయా కృష్ణ
హరిములయొక్క ప్రతిఫలములను భరించుటకు తామే జవా
బుదారులగుదురు.

చెన్నై.
 తే.వాం.పేట,
 డైరీ, హవుసు
 81-7-5

శ్రీరాజా బొమ్మదేవర వింకట
 రత్నమ్మ బహద్దరుగారు.
 సౌతులూరు రాజ్.

డా విహారవా రలు

పచ్చయప్పకాలేజియం దుండు క్లాస్సుక్లాసుకు
జరుగు కాలిచెండుపం దెము (ఫున్ బాల్ మాన్)
లా కాలేజిలో చేరిన కీర్తిదాభూమియందు నిష్ప సాయం
కాలము 5 ఫుంటలకు పచ్చయప్ప కాలేజియందును మొదటి
క్లాసుకు వారికిని, ప్రొమోటానానికిరి ఒక "మాన్" బరిగె
దానిని మారుటకు వెక్కర్లకు రచ్చియుండిరి. ప్రొమోటా
నాచారు బంటిని ఒంజోరులకు బంటిని, చాల సామర్థ్యముగా
మార్చుకొనను, అడి, కాలేజివారిని అతిసులభముగా ఒడించిరి.
అటమిక్కిలి స్వార్థశ్రమ గానండి మాపలుల హృదయం
దంబై యుండెను.

ఆరంభముననుండి స్కూలుచారు ఎక్కుడు క్రద్ధతో
అది 5 నిమిషములలోగా "గోర్" చేసిరి. కాలేజీచారు
స్కూలుచారితో సరిసమానులు కావలయునని ఎంతప్రయత్న
పడినను ఏమియు చేయజాలకపోయిరి. ఇట్లుండ కొంతకాల
ము బంధిని ఇట్లుంటు వివశచుండటంతో వికాంతికాలవరిగెను.
తదనంతరము, అటు అంతరసవంతముగా నుండలేదు.
గాని స్కూలుచారు చుట్టిమూడు "గోర్" చేసి పందెము
గెలిచిరి.

మదరాస్ ఇంటర్ కలీజియేట్ టూనా మెంటునందు
రాబోవు విహారముల వివరము.

(ఫుట్ బాల్) పాదకంఠుక క్రీడ.
ఆగస్టు 2 న లేచి (1) మెడికల్ కాలేజీకి, వచ్చుముచ్చు
కాలేజీకి, (2) ఎంజినీయరింగు కాలేజీకి, వెళ్ళి దేంపి
కాలేజీకి.

ఆగస్టు 6 వ తేదీ (1) లాకాలేజికి, క్రిస్టియన్ కాలేజీ
(2) రాయపురము మెడికల్ స్కూల్ వారికిని, నైదావేట
వారికిని.

విద్యాపరీక్షలు:— పంజాబ్ యూనివర్సిటీవారి యింటర్మీడియేటు పరీక్షకు లాహోరు డి. ఏ. ఏ కాలేజి నుండి 300 మందికి పై 176 మంది ఆంగ్లా నూటికి 85 మంది చొప్పున కృతార్థులైరి. నూటికి 27½ మందిని కృతార్థులను గావించుటతో సంతృప్తి నొందెడి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారికి విషయము కంపము కలిగింపవచ్చునని యిందీయను. ప్రెజియంట్ ఫర్మక వాయుచున్నది.

హైదరాబాదు నైజాముగారి యాదాగ్యము-
 ప్రెసా ఆఫ్ఫీసున పేరుగల యువరూ దినపత్రిక సంపాదకు
 నగు మున్నీ మహబూబుల్లా ఖాన్ గారికి ఘనతపహించి హైదరా
 బాదు నైజాముగారు నెల 1 కి రూ225ల చొప్పున ను రారమగు
 సుపకార వేతనము నొసంగుట కాజ్ఞపించినారు

విషయము క్రమము.

ఈ కార్యక్రమమునందు...	...	2
అభివృద్ధి లక్ష్యములను సాధించుట...	...	3
కృషిని ప్రోత్సహించుట (పరిశ్రమలు)...	...	4
కృషిని ప్రోత్సహించుట...	...	4
మరియు ఇతర విషయములు...	...	5
చెరువులను సాగు చేయుట...	...	6
క్రీడా విహారములు...	...	7
ప్రధాన వ్యాసములు...	...	7
యధము...	...	7
విశేష సంగ్రహము...	...	7
బాల్మీకు పరిగణనలో జర్మనులు...	...	8-9-10
వార్తా కుత్సితమున జయపజయములు...	...	11
దేశము తంత్రములు...	...	12-12a
ఇంగ్లీషు తంత్రములు...	...	12 b
జాబులు...	...	18
కృతాంతములు...	...	14

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1915-న సంగతి జూలై నెల 31 వ తేదీ శనివారము

యధము.

మానవస్వభావము చిత్రము. సర్వసామాన్య విధానములను గ్రహించుకొనినను తలచుకొనినను బాధించునను నాలోచించు దొడంగుట మనమెల్లరమును దినదినమును జేయుచుండు పనియే యైయున్నది. అదేతీగ నన్ని సంబంధములలోను పడేదే సంతోషించుచుండుననుట మనమీ యుద్ధ సంబంధమున సంస్కరించుకొనవలసియున్నాము. రుష్యావారు కాశ్మీరమును వదలిరి. దక్షిణాపగ్నము గలిపియాలను వదలిరి. లె బర్గును వదలిరి గలిపియాలలో బహుస్వల్పభాగము దప్ప సంతయును వదలిరి. దక్షిణాపగ్నమును కొంత భాగమును వదలిరి. పశ్చిమ పోలండున వార్తాకుడనుట పడునా రియదది మైల్ల వరకునుగల ప్రదేశము సంతయు వదలిరి. ఉత్తర పోలండులోను నిల్చుమున ద్విరి. బాల్మీకు పరిగణనలోను కొంత భూమిని వదలిరి ఈ విధముగా వార్తలను కొంత కాలముగా వినుచుండుచేత సామాన్య మానవులకు కియంతటి యర్థమును దెలిసియుండియు మరల స్మరించుకొని యాలోచించుకొను వరకును సగం చరము కావచ్చును. మేరదివరలో కెయిజరుగా రిహార్డు రంగమువంతుకు దృష్టితీక్షణతతోడనే దీనియంత రంగికభావ మిట్టిదని స్పష్టముగా వివరించితిమి. కెయిజరుగారట్లు దృష్టులను ద్విప్లి రమారమి నాల్గు మాసము లయినవి. రుష్యావారిని బహుదూరము నెట్టినారనుట వాస్తవమే కాని కెయిజరుగారు తమ యాలోచనలలో మాత్రము జయించినారనుట యే మాత్రమును నిజము గాదు. రుష్యావారి నెచ్చటనైనను చిక్కించుకొని యచిత కాలములోనే యోడించివారిని బహు ప్రాప్త పరచవలయుననుట కెయిజరుగారి ప్రథమోద్దేశము. అట్లుజరిగినయెడల తాము పశ్చిమరంగమునకుదిరుగునప్పటికీరూపురంగమునకు మేటిశత్రుబలముండదని వారియాశ.

పాప మాతాశను గ్రాండు మ్యాకు నికలను సాగ నిచ్చిపాడు గాడు. పై బడినట్లు నినుకకొడుగును నాయెదుగుటలో జర్మనీకి మహానష్టముల గలిగించుచు నేటికిని నలయుచుచునే యున్నాడు. కెయిజరు

గారి యుద్ధమునుచే నొక కొన్ని యనుకూలము లొకరితో గుర్తించుకొని గలిగినవి. వేయిమైళ్లు నిగివిగల ప్రస్తాన మేకవందలైడది రుష్యావంత ర్భాగములోడి రాకపోకల మార్గములు ప్రాప్తములైనవి. వార్తాప్రాంతములందలి నదీప్రవాహములు ప్రబలసంక్రమము లయినవి. నాలుగుమాసముల వ్యవధిలుగుటచేత బలములను దెచ్చుటకు ను జాగ్రత్తను పూర్వముగావహించిన విశ్రమముడలి మూలముగ మ దగుండుసామగ్రిల నెక్కుటి కంటె హెచ్చుగానందుటకును సమయము కల్గింది. ఇదియంతయు సంభవించినదనుటకు నేను వార్తాప్రాంతముల నైదవవర్షాయము జర్మనీ యధికములు సముద్రతరంగములనలె పొల్లివచ్చిగట్టుచేరు నప్పటికి విడిసిపోవుకీటి భిన్నము లగుచుండుటయే నిదర్శనము. కాలమును సాపాదించుటకు రుష్యావైస్యము లిప్పటివల్లన క్షోరముగా పోరుననుట కష్టము. వార్తా యెప్పుటివలె కెయిజరుగారికి కలలోనియూ టుకును ననుటకును సూచనలున్నవి. పశ్చిమరంగమునందునలె స్థాయియుద్ధ మివార్తాప్రాంతము లోను మాక్కుగ గురును నడుపుటకు కెయిజరు తలపెట్టు నెంతుచేసి ఏ శీతకాలమును జర్మనీవారు మృత్యువువలె జడియుచున్నారో ఆ శీత కాలము రెండు మాసములలో పైబడ నున్నది. బాల్మీకు నుండి బెస్సరేలియా వరకును పోరాటము పెట్టుకొనిరిగా, పాల్లి, లోజ్జా, నోవోగరాడు, ఆస్ట్రెలికా, ఫుట్టెన్, నోవో నీకోవిస్క, జ్లోని, ఇవనగరావల వరుసన లన్నియు పోలములకు కొంతదూరము దక్షిణముగా గలిపియాల ఈశాన్య కోణములోవైపు వరకునుపన్నిన ప్రస్తావనమును కెయిజరుగారికి రితి వినియోగింప దలంచుచున్నాడో సాహసించి చెప్పుటకు ఏలులేదు. వానివలన నెంతో యపయోగ ముండదని యాత హాసించి వార్తాను స్వాధీనపరచుకొని అందు ప్రవేశించియైన నొక దిబ్బిను లోకమునకు కలిగించు నెంచుచున్నాడనుట నిర్కువము ఇంతకంటెను నెక్కువతల పెట్టికపోలియ స మాస్కోకు నడచినట్లుగాని స్వీడనుదేశపు పుండ్రాడవ భాగము పాల్మావారు దూరెట్లుగాని రుష్యావారును జొర జూచెనేని ఆమహాయోధులవలె తానును ఏ శీతకాలముననే పూర్వ పరాధన మందవ సియుండును. కావున నట్టి తలంపు కెయిజరు పెట్టుకొ నడచియే నమ్మరసి యున్నది. అట్టితలంపు లేనప్పుడు వార్తానగరమున స్వల్పసమరములు తన పక్షమున ఫలించును లయినను కెయిజరుగారు పైచూపుల లాభము దక్కినిదనుగు లాభములేదు. అతనికిలాభమును నష్టమునును రుష్యావైస్యములు వివగకుండ నానిదృష్టుల నాకరించికొలదిని మింత్రమండలికి మహాపరాకాష్ఠా సమకూరినట్లే యెంచవలెను. ఈవిషయమునే ఆస్ట్రియన్ మహాశయుడు మొన్న 28 వ తేదీని ప్రజాప్రతినిధి సభలో నుపన్యసించుచు స్ఫురింప జేసినాడు. అతడు నీయుద్ధమును స్పష్టముగా 'కాలిమియుద్ధ'మని నర్ణించి యోధ్యేదీని యందు విజయమునకు మూలమని తెలియపరచినాడు. రుష్యావారి యుద్ధమాననిగోధమును హృదయపూర్వముగా ప్రశంసించినాడు. యుద్ధాంధమునకు ముందుకంటె నేను మన నావికాదళము బలవత్తరముగా నుండుటను సూచించినాడు. దానిని సరియగు మార్గమున నుపయోగించుటనుచేసి జర్మను లెత్తివచ్చెర రియ జర్మను సముద్రాంత ర్గాములు వ్యాపారిరోధ మొకర్చునియు కల్గిన దంధములన్నియు పిచ్చిజికింతలయినవని నిరసించినాడు. యుద్ధముచేయుట మాత్రమేకాక ఆంగ్లభూమి విశ్రమండలి యంతటికిని నాధికాధాన్యమై

యుండుటకు విశేషపరచినాడు. తన భూమి సాఖ్యవస్తువు దిగునునని తగ్గించి నవనరి: మరలభివృద్ధిచేసికొని యుద్ధభూమిలనెక యుద్ధమునకు పోవకగలసివదని కోరెనాడు లాముకు బాడ్ గారును నుత్సాహపూర్వకమునానము నొనర్చినారు అన్నియై రోపియును వైస్యములనుమించునంతటియందుగుండుసామగ్రిలు కొన్ని వారములలో సిగ్గు మగుటకు నేర్పాటులు జరిగినవట! యుద్ధము ను వదలి రావచ్చు"ంచని భటులనుగూడ లుగ తీసికొనివచ్చియూ యుద్ధము వారిచే న సిగ్గు చేయించుచున్నవట. దినమును సిగ్గు యుద్ధపాదుగి యింతయరిచెప్పవీలులేదుగాదా. మొక్కటిమాత్రమువిజయట! ఇప్పటి ఏర్పాద సాంతమగుతోడనే నుననైస్యములు స్వసంరక్షణము చేసికొనుట యే కాక శత్రువమూ సమూహముల నవలీలగ చీల్చి కొనిపోవుటకు తగినంత ముందుగు సామగ్రి యేర్పడగలదట! ఈయుద్ధాన సారము కొకవైపునను కెయిజరుగారి మాయోపాయముల నొకవైపును నిడి తూచికొనిన యెడల జర్మనీయొక్క ప్రస్తుత ప్రయత్నము ఈమహాయుద్ధమున నడచువానికానికి గుచ్చుకొనును గాకయని దానిని పారవైచిన చిల్లరరాతివలె నిర్వింశకపాడు నేటియుద్ధ వార్తలం జరుపువారి తత్త్వమును గ్రహించుచున్నాడు.

యుద్ధమువలన నాధిక సమస్యలు క్రమము లయినవి. ప్రస్తుత ప్రపంచమున నన్ని యుద్ధ సమస్యలకును పరిణతికి నాధారభూతమునిధు లిక్కాలము ప్రాణములు. పాశ్చాత్య రాష్ట్రములెల్లయు సర్వమును నాధికపరత్వములకును నిధులపై భాగము వైచియున్నవి అందులో ప్రథమయోగమునకయి ప్రభుత్వము వా కేర్పర యుండు నిధులు మాఖ్యతరుములు. మరదేశము ప్రభుత్వమువారి ద్రవ్యపు నిలువచే పోషిలయు నిధులున్నవి. కాని ఇవి ప్రభుత్వ నిధులని చెప్పట కవకాశములేదు. ప్రథమాయుధాలాచికొనినయెడల నిధులను నెక్క నిర్బంధింప నమ్మరుగాని ఈ నిధులై సంఘముల చేతులలో నుండుటచేత వారు శోక్యము కలుగజేసికొనుట అందుచేత మరరాజుగాని నిధుల ప్రెజిడెంట్ కులు స్వల్పసంఖ్యకులగు డైరెక్టరులచే నధిష్ఠింపబడి వారిద్వారానుసారము ప్రవర్తించుననై యున్నవి. అనేకులు భాగస్వాములు హైదవులున్నారు. ఈనిధులను ద్రవ్యములవారు ఎక్కువ సంఖ్య వారు హైదవులు. ప్రభుత్వమువారు క్రబలద్రవ్యమును లక్షాకొలది ఈ నిధులలో నిలువ యుచి వడ్డీలేక ఏ కి సహాయము చేయుచున్నారు. ఇట్లు సందర్భములలో హైదవులవత్తును బలపరచి మార్గము లేకపోవుట ఆశ్చర్యకరము. ఇటీవల మా మదరాసు రాజ భాని నిధి వారు నిధు ద్రవ్యములోనుండి రు 15,000 లు కొత్త కెనాల్ లోని నిధులను జాబ్బోగోమునాబుని బోపి నెను క్రతిష్ఠాపకకు దానము చేయి చీర్చించుచున్న ఇట్టి దానమునే పీరు హైదవుల పక్షముగా జేయుదురనుట తలంపరాని విధము. దేశ ద్రవ్యమున నిట్టి వ్యత్యస్త వ్యయము నకువక్రపించుట

ఈ స్మృతి గా రి తీ వ్ర ఖం డ న మా.

వేగులకు ప్యాసు పోస్టు

అందఱ జూలై 30:—వాషింగ్టన్—జర్మను ఉద్యోగము కొంతమందిచారులకు అమెరికాలో ప్యాసు పోస్టులను ఇచ్చుచుండిరి. అట్టి ప్యాసు పోస్టుగదారులను ఇంగ్లండు లో కొందరినెట్టుకొనిరి. దీనినిగూర్చి మేరకా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు జర్మనీవారికి వ్రాసిరి.

చెన్నపురి

మైసూరులోని హామము

బెంగళూరు జూలై 30:—తానంఘము వారి అమెరికా జేతపు హామశాస్త్రమును పి. వెరిసు గారిటీలను మొహానకు రచ్చి కొన్నిలోహములను పరిశోధించిరి. ఇయన పరిశోధించి వ్రాసిన రిపోర్టును చూచిరి. అచటి ఇతములు ఉత్సాహముతోకరిగిరిగదా గూర్చి ముందు పరిచారంబింపబడును.

మైసూరులో శత్రు దేశీయులు

బెంగళూరు జూలై 30:—మైసూరుస్థానం దంతటను శత్రు దేశీయులు ఇద్దరు మాత్రమేగలరున్నను బెంగళూరులోనే యున్నాడు. వీరిని నొకరి గొట్టెనుండియు మరియొకరు ౧౨ ఏండ్లనుండియు యున్నా గొడియార తనమువారి అనుమతివెంటనే వీరి నుండవిచ్చితిరికిరి ప్రత్యేకముగ నిర్బంధనాముఃధింపబడ్డను కిరి పోలీసు అధికారులు గమనించుచునే యున్నారని తెలియుచున్నది.

శ్రీగవర్నరుగారి పక్షాదులను ముయుట.

కడప - జూలై 30:—శ్రీరాత్రి కడపడి శ్రీవారు బయలుదేరుదురు దీనితో వారిపక్షాదుల పక్షాదులనుగియును. శ్రీదేవుల బడికిల్లల యనలోకనమును వారికి ఫరములొసంగుటయును జరిగినది. శత్రు శ్రీవారు చెప్పిరికిలరు. ప్రార్థు టూరులో శ్రీవారు కారొనేపను హాలుకు రంభోత్సవములైనవి.

ప్రార్థుటూరు జూలై 31:—అనుకొనికారము శ్రీగవర్నరుగారు శ్రీశ్రీకృష్ణులనుగో ఉదయం ౧౧ వీచేసి వారు కంక్షకు బండ్లిగాడు ఆహ్వాన సభాధులు రామా నజాచాగూడ, ఆంధ్ర చంద్రికా సందకులు. ఎ.క. మూముగారు శ్రీవారి సుంగరముగ పరింపబడిన పందిలిలో సన్మానించిరి. ఇట్టి సుందరముగ ప్రియులదేసి నందుకు ఆహ్వానసభాకార్యదర్శులు శ్రీదగిరాజు ఎంతయు అభిమంజయిరి. ఇతర ప్రియులను ౧౧ వీచే వహనములు ఉత్తరస్థానము లేవనపబడెను. రిపాడు గున నిరంజన్, ల దిశ్యజ్ఞాన బాతీసు ఉన్నత కళాలా బాలురు జండాలును చేతులబూని శ్రీవారిని అంచించి శ్రీవారు బాజుతో ముచ్చట లాడిరి. శ్రీవారుపై కూర్చుండి పూలమాల ఒసంగబడినపుడు సెల్లరుల నియా నందించిరి. తరువాత ఆగ్రహముల విడిచికు నొప్పిలో సన్మానించిరి. అనిచేడికయను ఈక్రింది ఆంక్షము గాహంక బడెను. పట్టణ వ్యాపక నము నీటి కనతి ఏర్పాటులును, ప్రైయరీకారాల నిర్మాణమువారి శ్రామిక సాతకాలములను ఎట్లడచిపాద రుయ్యే విమును పొందె టూ గురు ది జ వి జ న అ అభిషేకము లా యిం. మట క ను, గురించి వ రిం ప బ డె ను. వారు ఇందునకు జవాబుచెప్పుచు ముగిసిరిను సరిహద్దుగూర్చి పింపబడినయు ఇది ప్రజలకు సమృద్ధియగునని యూచెద ననియు, రెండవ:యము వాలోచించెదననియు, వర విషయము జ్ఞాపకముంచుకొనెదననియు, వారిర విషయమును సందలి తెలుకను ఆగ్ని కొందించెదననియు, అయిదవ: యమును గురించి కడప మాండలిక సభకు నొసంగి నా బును మామకొనమనియు, ఆరవ విషయమున కోరబడిన వర్తనము జరుగదనియు నుత్తరపు జెప్పిరి. తరువాత బార్లి పట్టాభిషేక మందిరమునకు కార్యదర్శులు శ్రీ రావుగారు శ్రీవారిని ఆ మంరమును బ్రవర్ణింపడని నీ ఒక వెండియశపు చెరిసిచ్చిరి. శ్రీవారు మందిరమున వారిసానుభూతిని తెలియపరచిరి.

శ్రీరాత్రి శ్రీవారు సారెవాడోకడు వై పుణ్యముగా మూలల్లి దాని వాళు అమలమిడకు తెలుగు అరవన గుర్తిము, ఇంగ్లీషు భాషలలో వెంటిండు భువు అను నక్షరములను జరిగి తో. అ తరువాత శ్రీవారు విశిష్టలములను సుదిర్శింప పో కొంతపేటకు, ఆనురతికి వేలకొలది వెచ్చించిట్లు వెన్నాడు చుండెను శ్రీవారు తల్లిని, అధికవ్యయ ప్రం తో ఈకంకెన కట్టించుట ప్రజల సభించింది. కా అం. ని, కు అందరు బయలుదేరి వెల్లూరు వెళ్లినప్పుడు బా

బొంబాయి.

హైందవజాతీయ మహాజనసభ.

బొంబాయి జూలై 31:—ఈసంవత్సరమున డిసెంబరు నెలలో బొంబాయి పురమున వైసభ జరుపబడును. అందుచేత సామంతులమున ఆహ్వానసంఘ సభియు బొంబాయిరాజధాని సంఘమువారిమందిరమున తనసమావేశమున సర్వోత్తమ మెహ తగారిమహాజనసభ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని నెన్నుకొనిరి. ఈ క్రింద ప్రముఖులను వెనుచెరువునగ చేర్చుచుకొనిరి— సర్ దివా వెటిట్ గారు, సర్ వారాయన చందవార్ గారు, మాన నీయులన సర్ ఇబ్రహీం రహీంతులగారు, సర్ బాబ్ డే కృష్ణగారు, దివా ఇ వాచాగారు సోత్తం యస్ గోఖలేగారు, డి. ఇ. వాచా, గౌ. సి. హెచ్. సి. తా ల్పదీ, గౌ. గోవల్లాన కమాండోవర్, డాక్టర్ అబ్బాశిఫ్, అమనద్దినత్వాల్లి, గౌ.యస్. యస్ సహాయగార్లు ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శునిర్యాహులుగ నెన్నుకొనిరి.

1915 బొంబాయి కాంగ్రెసుకు యీక్రిందివారిని కార్య నిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనిరి. సోత్తం మొరార్జీ గారు, జహంగీబాబుని వెటిట్ గారు, యస్. బొబ్బి గారు, హెచ్. సి. దీక్షిత్ గారు, యస్. వి. గోఖలేగారు, యు. క. త్రివేది గారు, కాజికబిడిస్ గారు.

మహాజనసభ సంఘాధ్యక్షునియెన్నిక.

సంఘాధ్యక్షునిగ నెరనెన్నుకొనడం ఆగష్టు ౨౨ లో జేయెను. ఈ సందర్భపు మహాజనసభ సర్. యస్. పి. సింహ గారి నభ్యర్థునిగ నేయించుట మహాజన సభామండల సభు టులలో వెక్కిరికిచ్చి గలిగి యున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఇండియాలో యుద్ధపుపనిముట్లు చేయుట.

అహమ్మదాబాదు యంత్రశాలల సహాయము.

బొంబాయి జూలై 30:—ఈ త్తరదినజన్మ కమిషనరుగారు ఆయుధ సామగ్రిల చేయుటకు అహమ్మదాబాదు యంత్ర శాలాధికారు లెంతవరకు సహాయముచేయుట కిచ్చగిరి యు న్నారో, వారు దొరతనమువారికి సహాయముచేయుటకు వారి కెంతవరకు ఆధారమున్నదో అను సంశయల కనుకొనుటకు యంత్రశాలాధికారుల సందర సమావేశము చేసిరి. తద్వలన యీక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను (1) యుద్ధపాకరముల జేయుట కొనగబడిన జేతులకు అని యే యంత్రశాలకు చెందినవో, ఆయంత్రశాల ఆవరణలో నుంచి పని జరుపు వరకువైసి, ఏ యేయంత్ర శాలాధికారులు తమ జేతులనుబుద్ధి పూర్వకముగ నిచ్చుట కంగీకరించిరో అట్టివారల పేర్ల జాబితా నొక దాని వ్రాయుటకును (2) ఈ విషయ యంత్రశాలాధికార్లు సలభు కాగ్య దర్శి కిచ్చుటకును దీని సాధారముగ జేసికొని కార్యనిర్వాహకుడు యంత్రశాలాధికారు వారి వారి లేతులు మొదలగు వివరముల కమిషనరుగా రికి తెలియజేయవలెనని ఆ కార్య నిర్వాహకుని కోరుటకును. 76 జేతులకు ఆయుధ సామగ్రిని చేయుట కొనగబడునని సర్ భిన్ బాథోలాల్ గారు మొదలగు యంత్ర శాలాధికారుల కమిషనరు గారితో జెప్పిరి.

బంగారము

వంగరాష్ట్రలో జాసననిర్మాణ సభ.

కలకత్తా జూలై 30:—డక్కాలో జరిగిన కాసనసభ లో మానసియులకు సురక్షితపాద బెర్రే గారు పాదించిన పరిశ్రామికవిషయక తీర్మానము నామోదించుచు మానసియు లకు చెప్పెను బెల్లుగారు దీనిపర్యావ మొనరించిరి. “పాకం ధమున కాగ్య:ధికావన్న ను. మానక మియ పరిశ్రమలకొన సాగింపవలెను. చెన్నపురి రాష్ట్రమున నేర్పునపబడిన కితి నాదర్శక కర్మాగారముల నేర్పునప పలెనని క్యాసుగారు వ్రాసిన విషయమును గూడ నేనామోదించితిరి. జిల్లా పరిపాలక సంఘమువారు గూడ నిటులే నూనించిరి. పరి శ్రామిక శాఖకు డైరెక్టరును నియమింపుడో కోరుచు వంగ రాష్ట్ర దొరతనమువారు ఇండియా దొరతనమువారికి వ్రాసిరి. మేమిప్పుడు ఇండియా దొరతనమువారి లేఖ కెమరుచూచుచు న్నాము. ఆపదవికి ఎరరిని నియమించినకు సరేగాని అతడు కార్య ణిగ్య హాణ సుచురుడును నిపుణుడును. జేయుమును సానుక్రోశముతో చూచుచున్నామనై యుం డవలెను. అతడు ఆంగ్లేయుడైనను భారతీయుడైనను అధిని జేసియుండెనను మా కభ్యుతిరములేదు. జర్మనీయుడుమాత్రము కాగూడదు. ఇతడు లభించి:పిమ్మట మేము చేయగలగాని మిగిల తెలియగోరవచ్చును. ఇండియా దొరతనమువారి లేఖ ఆచ విధానమే దాని కారధారమును. అందుకుగూర్చి వా

స్వకీ మాభిప్రాయమును తెలుపుచున్నాను. డైరెక్టరును చ్చ యుండవలెను. భాము ప్రవక్తలముగా నుండవలె. ఇతరరాష్ట్రములలోను వంగరాష్ట్రములోను ప్రయత్నింపబడి: విధానములన్నీటిని రంగ దేశమందలి పరిశ్రమలకుగూర్చి చేయ బడిన నూచనలన్నీటిని ఆరంగి తెలుపవలెను. అతడు చేక మంతయును తిరిగి గృహపరిశ్రమలు చేయవారితో సంపత్తిం చవలెను. ఎచటకార్యనిర్వాహమునకునుకూలములగు పను: అచట ప్రదగ్యకర్మాగారముల నేర్పునపవలెను. అట్టి ప్రదర్శకములలో పని చేక్కగా నేన చేరి నిర్ధారణయొక పిమ్మట ఆయన మార్గము ననుసరిం: రి:ట్టియు నమ్మదగి:ట్టియు కొందరికి గణము లిచ్చుటకా: కధికార మిచ్చవలెను. ఈగొగా విదేశములవారు పో: రావండ:పన్నులను హెచ్చించి రక్షకహక్కు మేర్పరుచుకొ: టమరియు సుంజనము. ఇవి వాస్తవికమాభిప్రాయములు: ఇంతి స్వాతంత్ర్యము మనకియ్యబడక పోవచ్చును గాని పని వాండ్రకు ప్రధానములగు ప్రద్యక్షములు చేయుటకు మన కవకాశము కలుగగలను. అయ్యుచు మేము విపరీతముగ వాళింపరా:న. నెద్ర వెద్రకర్మాగారముల కెమరుచూడక చిన్న చిన్న యంత్రశాలలకే ఛేయ: నూడవలెను. నిరుపయోగము లగు పని శ్రమలనిమిత్తము ధనము వ్యయ పరుర రాకు. ఇంత వరకు:వ్య కరములకు పరిశ్రమలకు మరల నెల కొల్లుటకే ప్రయత్నించుట జరుప బడుచున్నది. నీ కొవ్వనీతి ఆననుకూల ముగ నుండుటవలననుప్రజల అలవాటుల ననుకూలముగ నుండు టవలననో ఒక రాష్ట్రమునకొకపరిశ్రమలనలాభించక పోయి నపుడు మరల దానినిగూర్చియే పరిశోధనలనుచేయుట కేరలము నిరుపయోగము. దేశములో మరయొకభాగమున నొక వస్తువ వాగుగాను చరక గాను చేయబడుట కవకాశము కలిగినపుడు దానినే మన రాష్ట్రమున చేయ బూనుట కర్హకము విదేశములకుండి నమ్మనకులవై నెట్టిపన్నులను చేయ: టకు ననుకూలముగ బొంబాయి నుండి గాని చెన్న పురకుండి గాని వీరనునూడిగాని నమ్మనకులవలన గూడ పన్ను నేయుటకు బంగారముగాని వార్యులకు కోరవని నేను తలం చెదను. అది ఆయన నడిచిరి. పిమ్మట అద్దములపరిశ్రమ వ్యక్త ముల పరిశ్రమ నిర్వహులపరిశ్రమ నెకనలుపుల పరిశ్రమ మున్నగుదానిగూర్చి ఆయనవివరించిరి నెట్టివర్గాల నెత్తుకొన బడిన ముఖ్య:రిశ్రమలకుగూర్చి నేను నడిచితిరి. మూరకొ రము (పాల్లు పీటలు)ను గూర్చి ప్రతిపాదనలు ముచ్చటించి లేచి. ఇప్పుడు జ్యూరీకుండి నజ్జాకారము (పొటాషు) రావండ: నిరోధింపబడి:ందున నూరేకారమునకు వాని గొర్రే తిగిలిగి. దాని పరిశ్రమ కిది మంచియునును మనమివిషయమున నేమి చేయుచున్నాము.కలకత్తాలో రెండుమూరేకాపు యంత్రశాల లన్నవి.వారిలో నొకదానిలో:ప:వాండ్రలో కలకత్తా కలిగినం దుని దాని మూసినేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. విపరీతము సంధైర మనభిర్బుద్ధి నొందవలెననిన మన మొందోయలను నమ్మ వలెను. అట్టి వ్యవహార క్తి మనకు లేకుండుటయే ఇదివరకు లాభము:రావలసిన కొన్ని పరిశ్రమలలో:వస్తువు నమ్మటకు కాగణము. నేరిక్కడ బోధించుటకు రాలేదు. ఈ విషయము లన్నియు గౌరవ సభ్యుల కందరికిని వారుగా తెలిసినజేయ ను మనము:నిరాకరింపదరాదు వంగరాష్ట్ర పరిశ్రమాభిర్బుద్ధిక ప్రతిపాదకుల కౌత యాతురతలతో దొరతనమువారికి:వాడ నంతటి యాతురతయే గలకు గాన మేమి తీర్మానము నంగీ కరించుచున్నాము.

లెట్టి నెట్టు గుప్తగారు తెచ్చిర డెమోకివారా.

కలకత్తా జూలై 30:—లెట్టి నెట్టు గుప్తగారు కి:న ఆగ: ప్రోగ:పున యుద్ధ రంగమునకు పోవలెను అందుచేత ఈయన ఎ:పి:స్తాను వెల్లుగారిపై 35000 రూపాయలకు తెచ్చిన నామె: దావారో న్యాయము: ఇహమగా కిరతి విచారణము సలి పిరి. మొగటి ప్రతివాదిరెమింగుటన్ను లైపులెటరు కం వెలివారి మేనేజరు. రెండవముద్దాయ చాలా అద్దెనిర్లకు అధికారి 1914 సాలాఖరున వారి కొక కమిషను:ఉవోగ్య: మొరగబడి టు టన్నేయుద్ధ రంగమునకు పోవలసినదని ఆశజ్జ అయ్యెను. కి:న డి:కె:బరు జేడినివాది ఎన్నా:యొక్క అద్దెయిండి కట్టి:చు కొని దానిలో తాను గూర్చుని సమగ్రులకు గోడ్డుకుడి పోపు చుండెను. అప్పుడు స్టాకు వెల్లుగారు మోటారుబండి తనబండి తో:డి:కొ:నెను. వారి బండిలోనుండి పడిపోయెను. గాయములు తిగిలిన ఆం వైద్యశాలకు గొంపోబడెను. వై:కారణముల వారి యుద్ధరంగమునకు పోవుటకు విలులేకుండెను. వారిని స్పెషరు చీఫ్ విచారణను చేయగా వారి యెల్లు చెప్పెను ఇ:గ్లంకు నుండి రాగానే:ట్టి నేనస్యముగా వైద్యశాలనుపెట్టుకొంటిని.

లాహోరి-లై 80:— భాయీపరమానందు కృ
 తున న్యాయవారమునాథ కాయగారిటుల వాదించిరి.
 ముద్దాయి దోషింపొలినవారును దొరకనమువారును కలం
 చుటచే సతదు బోధనంద వలసి వచ్చినదిగాని అతలంపు
 పారబాటు. కొన్నిద్ద క్రితమకనిద్ద అన్ని గోళములను చేయు
 విధానమును తెలంపించునది అతని కప్పుడు న్యాయ
 స్థానమునకిట్లుబడిన కారణము కాగలదా? ఇతనిమీదకుట్ర
 నుచేయుటకు ఏమిటి రాజద్రోహము అను రెండుసేరము
 లాలోపించుటచే ముదటి సేరము రజపుత్రాలేదని నా యభి
 ప్రాయము. ఇదను ఒక్కదెర్బనమైన చేసిట్లు రజపు
 తానివాడు ఈ ముయ్యెక్కడే ఇతనికి కుట్రతో సంబంధ
 మున్నటుల ప్రకాశ్య మేదియనుగూడ వచ్చియుండ
 లేదు. కుట్రలాదని చెప్పబడిన వాడు చేసిట్లు
 సేరమైన సీరపుడే అతడు క్షిప్రదరు మన్నాడు.
 ఇతడు కుట్రలాదో గాదరుప్రతికను ప్రకటించు వారల
 తోను తరప్రత్యములకు జరుపరచి నుండును. అట్లకను
 బడినట్లు రజపుదు అట్లు చేయనివాడును విద్యాధికుడును
 కళాయాజమానుడు బడసిన వాడునగు నితడిట్లు ముద్దా
 యాలవంటి వాగో సమావాసము చేయువా? అది
 యనచెప్పి ఏకాగ్రహులందరి సాక్ష్యమును ఆశ్రయములగు
 అమరసింగ ముంగు నవాబుఖానుల సాక్ష్యమును విమర్శి
 చేయ ఆ సాక్ష్యముల అసంబద్ధములను చూపించి సేర
 స్థాపనకై ము లేదని విన్నవించెను. కుట్రదారులు
 హిందూతేజుచేసిక సభలలో సేనభటు ముద్దాయివల్లి
 నట్లు సాక్ష్యము మూలానింగు ముద్దాయినిపోల్చుట
 గూడ సదేహ కడము లేకుండలేదు. పరమానందు
 మరొక కుట్రని చూచిట్లు రజపుత్రాలేదు. అయిన చేసి
 ట్లు చెప్పబడిన పనులు దుర్బైకతో చేయ బడినవి
 కావు. కొంతమందికిరింప దగినది గాదు. 1903 లో
 భాయీ పరమని ఇంటిని సోధించి ఇచ్చెట్లకు నవాబు
 దివగారి సానుంగీకరింప దగినది. అప్పుడొక వేళ
 ముద్దాయి దగ్గిని గలిగి యుండినను అప్పుడు
 అతనిమీద సహి న్యాయాధిపతులు సత్సంపదనకు బా
 ను పుచ్చుకొన్నారగాన నిప్పుడతడు తన ప్రవర్తనమును
 మార్చుకొనిడుట యుక్తి విరుద్ధముకాదు. అది ఆయ
 నుడివి అం న్యాయస్థానాధారములను చూచి 1904
 మొదలు కలకును ముద్దాయి ఎట్టి సేరములను చేసిట్లు
 లేదు. అతనిసంగ్రంధము ఆక్షేపణమైనను దాని
 తాతడు ముంపుటకు ప్రయత్నించలేదు. ఆ అమృదిత
 గ్రంథముతో శ్రమచేసిక వెట్టెలాదొకిది ఆ ఇంటిలోనిది
 కరకులతెత అత సోదరులును కావునండిటుంటినప్పు
 డే విదచితకెక్కి పుత్రములగున ముద్దాయి స్వతంత్రాదర్శ
 ములను ఇదిలా మున్నపు డభ్యసించెనని మాత్రమే తేలు
 చున్నది. ఏమిటి ఏమియులేదు నా బాత్రు కర్తనుగు
 సేరము ను బాష్పకొడు కర్తాసంగు భాయీమీద
 కేమియులేదు. కేవలం కలకా భాయీ ఇంటిని
 సోధించి అతనికి ఆమెరికాలాని గాదరు సంఘముతో
 గాని యర్రాశ్రమముతోగాని సంబంధముగలదని రజపు
 చేయదని మును దొరకలేదు. ఇతడు కర్తాసంగున
 కొక విచ్చెననియు కర్తాసంగు దానిని
 వేంకట సాత్యచేసిన వానికిచ్చెననియు చెప్ప
 బడిన విషయము. కానంతకును బోనెక్కి ధ్వంసకలేదు.
 200భాయీ పరమానందు కర్తాసంగులు అమృతము
 లను కొచ్చెననియు అతడు కలకలానుండి సాధ్యపడక
 మరలన సామ్యును భాయీకొచ్చెననియు బంధిపోటువలన
 వచ్చిన 200లకు భాయీకి కంపబడినయియు చెప్పబడిన

III

చీరాల సెకండరీ స్కూలు.

అయ్యా,

ఈ చీరాల యూనియన్ విశేష కృషి సాధన మొనర్చుచున్నది. ఇచ్చట 28, ఏండ్ల క్రిందట నొక సెకండరీ స్కూలు స్థాపించబడినది. రా. రా. శ్రీ ఊటూరి వెంకటేశ్వర్లు శ్రేష్ఠిగారి యాధిపత్యము క్రింద దినపత్రిక వృద్ధి గాంచుచున్నది. ఈమధ్య పురజనులు సమావేశమై యీ పాఠశాల విషయమై ప్రసంగించి నపుడు వితరణకుడాధరములగు రామబహదూరు బాగ్యము ముఖ్యమంత్రి వారు గారు గ్రామపాస్తవ్యులతో పాటు సరించి కార్యాలకు సహాయకారిగా నుండుటకు కమిటీంచిరి. ప్రతికూలము గ్రామాభిమానియు భాషాభిమానియు నగు కాటా శ్రేష్ఠిగారు ఈ పాఠశాలకు సహాయముగా నుండు కార్యభారము వహించుటకును ప్రస్తుతము రూ. 5000 ముగ నొసంగుటకును అతిలావగతిగయున్నటుల రాష్ట్ర సర్వేయర్ నూచించియున్నాడని తెలుపటకు సంతయింపబడ్డారు. వీరికి మ. రా. రా. శ్రీ ఊటూరి వెంకటేశ్వర్లు ఆమెవారు వెంకటేశ్వర్లు శ్రేష్ఠిగారును ఇంక 1-2రు చీరాల జిల్లా పాస్తవ్యులను రామబహదూరు లక్ష్మయ్య నామకేసురుడు మ. రా. రా. శ్రీ యల్లగడ్డ 5000 నా ఇటీవల నా యాదు గారు ను బాపట్ల శ్యామలాబాబు నొకరును ఇంక నందరెండుగురు పెద్దలను సహాయముతో పాఠశాలాభివృద్ధికి వలయు ధనము చేరవనియును బలహీనకగిన్నవక సయితము కావచ్చుననియును ప్రార్థనము బడెనున్నది. కాబట్టి ఓ చీరాల గ్రామపాస్తవ్యులారా! నడుములు కట్టుడు. పాఠశాల శ్రేష్ఠిగారితో కలసి యును. సమయము పోనీకుడు "శుభకృషి క్రిమి" అను వార్త నమ్ము నున్నవలె దెచ్చుకొనుడు. పాఠశాలాభివృద్ధిగాన కలంతుని ప్రార్థించుడు.

విద్యాభిమాని.

V

మతద్వేషమా?

అయ్యా,

దేశవాదీని రామమోహన భండారమువారు ఆంధ్రజేతములొని పుస్తకనిలయములలో వృద్ధికి వలయు కార్యములు నిరూపించుకొని పాటుకడుచున్న సంగతి లోకమందఱకు విశదమైనది. వారు చాలవోట్లకు తిరిగి భండారగారస్థితి గతుల వారసీయు ప్రతికలనమును లేఖలములమునను కొన్నిటి వృద్ధి నెట్టిగియు గ్రంథభండారముల జాబితాను ప్రకటించి యున్నాడు. ఇట్టి శ్రమ నొందినందులకై వారాగ్రహులకు సంస్కరణీయులను వందనీయులను నగుచున్నాడు. ఇట్టి వీరికి ఆంధ్రము సర్వదా సహాయపడఁ దగియున్నాడు.

అయ్యా! మహా! రామమోహన పుస్తక భండారగారము వారి తీర్మానములకుండి తీర్మానములుగాక తదితరములగు తీర్మానములనుగల భండారగారముల వారిని వీరు భండారగారికులు గా నెన్నరుకాబోయి. అది న్యాయముకాదు. భండారగారికులన్న నొక రొకటియు, మతేయోగ రొకటియు కావచ్చును. వారి తీర్మానములలో వీరికి పరియందము. భండారగారముల వృద్ధియన్న నర్వభండారగారముల వృద్ధియే యని యర్థము. అట్లుగాక మతవిషయాలి వృద్ధికై గడంగువారి నెన్నఁబరిచి అసంఖ్య సభ్యులు తీర్మానించుకొని యున్నవో కొన్ని విడిచి నెట్టవచ్చును. అట్టి తీర్మానమున్న సరే! తేనున్నవో కాకవాడలో విశేషానంద పుస్తకభండారగారము ఇది సుప్రసిద్ధమును ప్రకటనమున గ్రంథములనే కములు గలిగి పెక్కుకరపత్రములను 7-8 సంవత్సరములనుండి ఆర్యమతబోధినియను పుక్తికను ప్రకటించుటకు ప్రానియున్నది. రహస్యముగా దాగియుండలేదు. సుత్రములలో చావడులలో సుప్రసిద్ధులగు పండితులయొద్దల బసనే గుట్టుచేసికొనియున్నది. ఇట్టి దీని, అత్యంత మేకటరణయ్యగారు దర్శించిన ఆర్యధర్మ సంకర్షణి యను దానిని, రావులపాలెం అప్ప వార్యపుస్తకాగారము అనుదానిని విప్రకటింపక కప్పిపుచ్చి ఆర్యధర్మ సంకర్షణి వారికి, వీరికి ఉత్తరములు వ్రాసికొనుట కార్యమును కాంక్షింపబడినది.

IV

హరిదాసులు.

అయ్యా,

హిందూదేశమునందు భగవతా శ్రేష్ఠములు మెండు ఆంధ్రదేశమున నుత్తర సర్కారులలో నొందరు వారానాదులు గారికి య్యలమయ్య, మరికొకరి. గారి కిప్పులమనియు జెప్పుకొనుచు మాకథా జేయుచున్నాడు. నే నుభయదాసుల హరికథా ములను వింటిని. వారాయనవాసు గారి సభ్యులనుబట్టి శ్రేష్ఠము జేయుదురు. పండితులకు పండిత సాంప్రదాయక నే యుండును. తదితరులకు నితరముగ నే యుండును. వారిదెప్పుడు నొకరితిగ నే యుండును. వీరిల కిప్పుల మని చెప్పుకొను యాంధ్రసోదరులు, కొంతమంది దవనీల, పెక్కురు తమ గురువులకేగాక హరికథలనుండు జనులకుగల భక్తిగౌరవములకు గూడ భంగము గలుగజేయుచున్నారనుట నిస్సంశయము. సిరి యల్లకపోయినను జీడి యెప్పుడనినటుల తమ గురువుల సంగీతసాహిత్యాది పాండిత్యము, వారి గంభీర కత్తెత్తము. మృదువుడు సమయోక్తి మొదలగు గురుణములు జట్టువడక బోయినను, సుగంధాధి పరిమళద్రవ్యముల మేనుల నందుట, పుష్పములల నలంకరించుకొనట మొదలగు శృంగారచేష్టలను, సాధారణముగా గాయకులలవాటుపడియుండు చేతిత్రిపు, మెడలేపు, యాతిన కర మొదలగు నకరములను బాగుగ నేర్చుకొందురు. ఇంతటితోనే హరికథల మరుదుమని వారి యుద్దేశము కాబోలు ఎంతవెల! నోరవిప్పి పాడబోవ, గాత్రమునకును, సుతికిని చాలకంతరము కలుగును. ఉపమా నోపమే యమాలప్రాణినితి వ్రాయవలసికావ. నడులసొచ్చవము తొలగుదు ననినటులుండును. భక్తిరస మెట్టిదో తెలియనే తెలియదు. హరి ప్రకటన నున్న. కాలమంత యొ, ప్రభామాదణముతో జెల్లు. ఇట్టి హరిదాసులు చెప్పెను కథల వినుటకుండు నా కాలమే యితర వ్యాపారమునం దుపయోగించినను ప్రయోజన ముండకపోదు.

హరికథలకు చెప్పనత్సామలగు నోసోదరులార! హరిదాసులార! బ్రాహ్మణుడే హరికథ చెప్పకలెనని లేదు. దీనికి జాతిభేదములతో బడలేదు. మీరు హరికథ నితరులకు సంగీర్తనము జేయుటకు బూర్వము కొంతదళక హరికథ్య మేమో తెలిసికొనుటకు మాత్రము బ్రయత్నింపుడు. వీరిగుసంతవరకు మృదు మధురంబగు పల్లులలవడుటకు జాలినంతభావ నేర్చుకొనుడు. హరికథయున కర్థము తెలియనిదే పెద్దపరుగులిడకుడు. సంగీతము గొడ్డిగానైన నేర్చుకొనుడు. తీర్థమునకు దీర్థము ప్రసాదమునకు ప్రసాదము అని నటులగాక శ్రుతివమ్మోశము, రాకతాభాది గతుల నరయుడు. నా నుడుల నిండుకపాటింది మీసభ్యుల యానందమునకు, భగత్సేవకు బాతులరయి, సభ్యుల తరింపజేసి, మీగురువుని మీరు జెప్పుకొను ప్రముఖుల గౌరవముల గాపాడి మీ రిహపరలోక సౌఖ్యముల బొందుడు.

హరికథాప్రియుడు.

VI

ఆంధ్ర గ్రంథముల దృష్టికి.

అయ్యా,

కాలప్రభావమున కొలది కాలుమునుండి ఆంధ్రులన్ని విధముల సభివృద్ధి నొంగుటకు యత్నించుచున్న సంగతి తా మంద రెండుగురు. భాషాభివృద్ధియే సంఘాభివృద్ధికి మూల కారణము గావున దేశభాషాభిమానములను నీరిని ఆభివృద్ధి కలుచు గ్రంథములు వెలువడజేయుటయే మన ప్రధమ ధ్యేయమున్నది. ఆ రీతినే కొన్ని గ్రంథములు ప్రకటింపఁబడినవి. వేరు కొన్ని ప్రకటింపఁబడుచున్నవి. ఇందుకు మాగ్ధ దర్శకులు శ్రీ జ్ఞానచంద్రికా మండలివారు వీరు గ్రంథ ప్రకటన మునకు పూనుకొనిన దాది వీ రా ద్దించిన గాధ నము వారి రిహస్యవలన నెటుల విని యోగ మొదో గ్రహింపవచ్చును. వీరు శేలకొలది చందాదారులను సుఖాదించియు భాషాభివృద్ధికి తగిన మార్గముల నింకను పూర్వముగా కనిపెట్టినటుల తోచును ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వమును ప్రకటింపరిందు. పరిశ్రమను నెట్టరింప. నగలానుభావమును నొందు. ఇంతక మఱలూ విశేషాభిమానము నున్నవారు ఇట్లు నుటచేసి

కీర్తి గాని
ను శ్రమ
మను గూ
మ. పుట ప్ర
రుటకు గాదు
వారి ప్రాప్త
దివి. యి. హ
కొన్ని భాగము
నేను మరికొన్ని భాగ
మును చూపితి.
గి అగ్గ ప్రభుత్వము
ప్రభుత్వముల నిరం
చూపబడిన భాగము
లను వ్రాసిన గ్రంథముల
కత్తా చీకటికొట్టు విష
కంగ వస్తు ప్రదర్శన
కోడల చేసి తన భావ
కాధారములగు గ్రంథ
ంగ సభకాని సభ్యు
ల క్షేమమును కలిగిం
చున విప్లవము న
బ్ధి నుడివిన విషయము
పొందుపరచెను. అట్లు
యి. పద్మమడగించుకుట
కేసీని గ్రంథము నివృత్తి
ల రాజ్యద్రోహకరమని
భిన్న విచారము నేర్పబడె
సముయొక్క ప్రతులు
గ్రంథగాని కనపడకుం
దీనినిబట్టి అందరికిని
బుచ్చుచు. అదిగాక
కనగలుగు ప్రమాదమే
చి. నరు లీవిషయము
గురు దేశము చరిత్రన
క గాత్ర. అనువిషయ
భూని భూని న్యాయ
న న్యాయవాది ఇటు
క ప్రసంగించక
యోచించిరి. అ
యీ గాత్రు న
నాపలేదని సిర
తెలిసియుం
తేను. సత్ప్రకము
న న్యాయము
మంతమును
నిదయాభునిరి.
గణకచరిత్ర
పరాధము.
తమాత్రము
ఆ గ్రంథ
స్వప్రన్న
కు తెలిపి
తిని బ
ఆగ్రంథ
మొదల
గ్రామిని
గ్రంథము
గావ్యనిర
అ ము
యత్నాన
శేయరేరి
రణము

మద్రాసునందలి ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారు గ్రంథ
లక్ష్య ప్రతిగ్రంథమును కొని ప్రోత్సహించుటకు బదులు
కొన్ని పుస్తకములను, గ్రంథకర్తలను యాదించి
వారి భాండాగారమునకు గ్రంథములను జేర్చుచున్నారు.
ఆ ట్టి భిక్షును - గాల్వా శే నొకడ నగుటచేత నా
సాగితిని. ఇది వీరికొరకు ననుచుతియు.

ఆంధ్రగ్రంథముల నన్నింటిని మాదిరిగొక ప్రతి
యధము, శక్తిలేకపోలేదు. ఇప్పటికిని బట్టి
అంతలు గ్రంథములు ప్రకటింపబడినను సామాన్య
దలరూపాలకంటె వీరికధికవ్యయము కాదు. అమా
చన చెప్పవారాసంఘములో లేరా?

అభిభాషాభి వర్ధనసంఘమువారు బందరులో ఏమి
చేయుచున్నారో యీ మధ్య శేనాడము గానింపడు. వీరికి
ధనలోపము కార్యనిర్వాహకలోపము తీరునుగాక! ఆంధ్ర
ప్రచారిణీవారి గ్రంథములు ఆంధ్రభాషకు నవీనాలంకారములే
యైనను వీరు చరిత్రగ్రంథములను, శాస్త్రగ్రంథములను ప్రక
టింపకపోవుట అన్యాయము. తాము ఆంధ్రలోకమునకు చేసిన
వాగ్దాతమును వీరు విరచిపోయిరి కాబోలు! ఇప్పటికి వీరు ప్రక
టించిన గ్రంథముల నన్నింటిని బట్టిమాడ ఆంధ్రసాంప్రదాయ
మునకు తగిన గ్రంథములు రెండుమూడుకంటె లేవు. వీరింకను
నవయోచితముగ గ్రంథములను ప్రకటించుటకు తగిన ఐకమత్య
మును, అభిలాషను దైవము కలుగజేయుగాక!

శేనుకక్కవారి గ్రంథముల కలంకారము
ఆ "వాదావీడ" చెప్పవచ్చును. వారి ఉపకాలముకూడ
ఉపయోగించ దగినదేకాని వీరు నవీనముగ ప్రకటించుచున్న
కథల వాల్మీయులు సరసముగలేదు. అందలి బాలకవి ఏభోగ
రాజో తెలియును. పాపము వీరికి చరిత్రలు వ్రాసి పెట్టువారు
లేరు కాబోలు!

ఆంధ్రగ్రంథరత్నముల విజయగరమునకు వచ్చి అంత
రించినదట! అన్యాయము!! కాకినాడ ప్రకటింప బడు
చున్న "విమర్శాదర్శన విమర్శాదర్శన" ఎక్కడ దొర
కునో ఎవరికి తెలియును. చివరకు పుస్తకములను గ్రంథనిర్ణయ
సభవారిచే ఆమోదింపజేయుటకు వారికి పుస్తకము లంపు
టకు ఆకమిటీవారిచిరనామా తెలియును, ఎవరై నా ప్రతికలో
ప్రకటించిన బాగుండును. ఎన్ని తెలిసినను ప్రభుత్వమువారు
మాతృభాషాభివృద్ధి కత్యంతావశ్యకమైన "జీతభాష లవశ్య
పరమము"లను తీర్మానము చేయునంతవఱకు తెలుగువారే
కాదు. అరవలలగైరా వారందరను అభోగతిపాలై యుండక
తీరదు. హెమ్మల్లోలో పెద్దలు వ్రాసిన చెత్త గ్రంథముల
కున్న ప్రామాఖ్యను ఆకంఠకుల మంచిగ్రంథములు నాను మా
త్రానశేష మగుటకు తోడ్పడుచున్నది. ఈ స్థితి మాటుకో
జాలు యీ కళ్ళకు కాన్పించుగాక!

భాషాసేవకుడు.

వృత్తాంతములు

సనాతన ధర్మసంగ్రహణీసభ:—వైసభవారి యీ
జమాన్యము క్రింద యీ నెల తే 25 ది మొదలు తే 28 దినము
గోదావరిజిల్లా యిందపల్లి గ్రామవాసప్రభుత్వము పెక్కుసం
స్థానములపేరు గన్న వారును బ్రహ్మశ్రీ మండపాక వెంకటేశ
శాస్త్రిగారు యోగము శాస్త్రములగుర్చియు గాయత్రిని
గుర్చియు 4 ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. సభాధనము పుర
ప్రముఖులచే నిండియుండెను. శాస్త్రులవారు తమ మృదుమధుర
వాగ్ధారలచేతను సుబోధనాసామర్థ్యముచేతను అతిగూఢమైన
గాయత్రము, తాత్పర్యము విశదీకరించిరి. శాస్త్రులవారి సంస్కృ
తసాహిత్యపరిమళము వాక్పటిమయు ప్రశంసనీయములు. నాల
నవాటి సభాసంగ్రహణ శాస్త్రులవారిచే స్థాపించబడిన అథ
ర్వణజేత పాఠశాలకు పురప్రముఖులు కొంతవిరాళ మొసంగి
శాస్త్రులవారి నెంతయు గౌరవించిరి. వైసభవారు యెల్లప్పు
డు నిశ్చేపండితాదరణచేత పౌరులకు జ్ఞానోపదేశము చేయుచుం
డుటగాకయని ప్రార్థించుచున్నారు. మరియు యీపురమునకే
విక్రాంతికైవచ్చి ముందు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరావు
శాస్త్రులవారిని జేడికొని వారిచే నెలకు నాలుగుపూర్వలైనను
మతవిషయ కొపన్యాసముల నిప్పించుటగాక యని విన్నవించు
కొనుచున్నాను అది నెలూ రుండి మొక శ్రోతగారు వ్రాయు
చున్నాడు.

వేసిరి. సభాధ్యక్ష మై ఇతర గ్రామములనుండియు కొందరు వచ్చిరి.
సభకు ప్రముఖులగువారు లందరు వచ్చిరి. సభాకార్యకర్తను
గుర్చి శ్రీ ఒకారామయ్యపంతులుగారు క. మార్కండేయ
శర్మగారు మో. కేలుగోపాలరావు మున్నగువారు అపన్య
సించిరి. కాళహస్తీకండి సభాధ్యక్షుడు వచ్చిట్టియు వేదశాస్త్రీ
పారంగతులగు వివ్యాక విక్రీరాల రామచంద్రాచార్యుల
వారు మృదుమధురవచనములతో నుపన్యసించిరి. డిప్రెట్టు
మునగువారు శ్రీ శింగరాజు సుబ్బారావుపంతులువారు
"స్వాతంత్ర్య ధర్మసంగ్రహణీసభ" యని అనుటకంటె హిందూ
ధర్మసంగ్రహణీసభయని పేరుకు బాగుని ఉపన్యసించిరి. శ్రీ
యంత్యవంజముారి భావనాచార్యులవారు కొండా వెంకటప్ప
య్యపంతులుగార్లు అట్లే పేరుకుట సమంజసమని అభిప్రాయ
మిచ్చిరి. కిదల అగ్రాసనాధిపతిగారు ఉభయల ఉపన్యాస
మును అభిప్రాయమును సమన్వయించి చెప్పుచూ సభ్యుల
నానందపరమకుల నొనర్చిరి. "స్వాతంత్ర్య ధర్మసంగ్రహణీసభ"
యన్ని పేరును పిదప అందరేకగీర్వముగ తీర్మానించుకొనిరి.
అగ్రాసనాధిపతిగారికి సభాపత్యమున కీ ఏకారామయ్య
పంతులవారు వందనముల నిర్పించిరి.

నిజాంకట్నముసభ:— 25-7-15 తారీఖునలెనా

లితాలూకా బోర్డుప్రసిద్ధింబు బ్రహ్మశ్రీ రావుబహదూర్
చెవిటిగంటి సుబ్రహ్మణ్యగారి గ్రామముచేర్చిరి. వారిగౌర
వాన్మమై మౌగ్రామ బోర్డువలి మెంటరీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయు
లొకసభగావించిరి. మాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు
మ|| కోటంరాజు నారాయణ రావుపంతులుగారిగ్రామ పాఠ
శాలాభి వృద్ధినిగురించి, మృదుమధురశైలి నుపన్యసించుచు
ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యభివృద్ధి జేయవలసిదనియు, పాఠ
శాలకోరకొక గవర్న మెంటు బిల్డింగు, శాంక్ష నుజేయించ వల
సిదనియు ప్రార్థించిరి. బాలురు దైవప్రార్థనజేసి రాజ
భక్తికీర్తనలుయడిరి. తత్సమయమున తాడేపల్లి సుందర్రావు
య్యగారు కొన్నిపద్యములు చదివిరి. ప్రసిద్ధింబువారిని పుష్ప
మాలలచే అలంకరించి సభయింతిపురకు లేబడిన అనియొక
పురవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీస
గడచిన అది
7½ గంటలకు
పుష్పవృక్ష" య
వన్యసిందిరి. శ్రీ
సనాధిపత్యము:
నను, నశములన
ప్రసక్తియు, శ్రో
యు జెలంగ సభ్యు
గారున చిరకాలను
తురు గాత కశిక్కుం
గారు సమాజమెడగ
యాంధ్ర గ్రంథముల
దానమొనర్చి మాయ
శ్రేష్ఠిగారికి మా వందన
గాక జలమిచ్చునంబుధి:
సాజ్యతా పూజ్యులగు
సమాజమునకు స్వంతిభవన
దు వారి యనశ్చర తీర్తి
నని మాయాశయము అని
రు వ్రాయుచున్నారు.

వేషధానికటి:—
సమాజమున మో నా న
గలండు. ఆతడా గ
టిని ప్రేమించి యుం
తరులు తన్ను తెలిసికొ
పురమొవలెనే నడించ
నటుండా నడిచున్నది
కసమయమున కత్తివో
మంగళవారమునాడు:
విచారణలో ఆనటుక
బడిన. ఇండియన్ డె

క్రాంతి రీతిని అనుసరించి చేయుబడినది. కామినియా

ఏ శ్రీలకు తమ వెంట్రుకలు నుండరముగా
నిన, బహులో దొరకడు నూనెలనువాడకుడదు.
కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయార
అలాచించవలయును... ఈ కామినియానా నే మూలే
తయారచేసబడియున్నది. ఈమానె వెంట్రుకలను
వలన వెంట్రుకలు, రాలక తిరిగి వెళుచుమాగును. క
చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈమానె వి
డుతు పేద తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికినూడ
దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునలేను. అది వెం
కల్లని మెఱుంగు కలిగించి శిరస్సునకు చువకపుట్టింది
యింపయి గువాసన మిక్కును గాగలిగి నుండును.
మెనురనందు ఒక బంగారుపతకమును, అలతోబా
ప్రతికయు నొసంగియున్నాడు. మఱియు మేముకో
మాకు రమ్మచున్నది. కామినియాతైలముయొక్క
పవనయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనా
వెల సీసా 1-కి రూ 1-0-0 మానుసీసాలకు 2-10-0 చి. పి. ఖర్చున వేరు
సోలో ఏజంట్లు:—ఆంస్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెని, నెం.
మద్రాసు ఏజంట్:— మేతా పురయత్తమ్ మూర్తి, నెం 23, వై గాబబాల్

USE KATOL
AND NO MOSQUITOES
WILL WORRY
YOU

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, పురుగులను నశింపజేయును.

కాటోల్

దోమలను, ఈగలను:
240 క.

మీ ఆహారపదార్థములకు చీ
దోమలును, పుస్తకపేటికలన
స్నేగు, టైఫాయిడ్ మలేరియా
కాపాడుచుండును ఒకసారి
నుండనేరరు. అనేక
కఠికమైన గొంతు

నల్లులను దోమలను నశింప
కాటోల్

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, పురుగులను నశింపజేయును.

కాటోల్

దోమలను, ఈగలను:
240 క.

మీ ఆహారపదార్థములకు చీ
దోమలును, పుస్తకపేటికలన
స్నేగు, టైఫాయిడ్ మలేరియా
కాపాడుచుండును ఒకసారి
నుండనేరరు. అనేక
కఠికమైన గొంతు

USE KATOL
AND NO MOSQUITOES
WILL WORRY
YOU

మనుష్యులకు వరప్రసాదము
దోమలు, నల్లులు, చీమ
లు, చీమలు, ఈగలు ము
న్నగు పురుగుల బాధలనుండి
తొలగింపబడుదురు.